

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Rolul factorilor psihosociali în creșterea șansei de angajare a persoanelor cu dizabilități

Studiu comparativ asupra factorilor individuali și sociali cu rol în formarea atitudinii persoanelor cu dizabilități față de oferta ocupațională, respectiv a atitudinii angajatorilor față de angajarea persoanelor cu dizabilități

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

CUPRINS

1. Introducere	4
2. Percepția persoanelor cu dizabilități	4
2.1 Modalități de combatere a percepțiilor distorsionate despre persoanele cu dizabilități ..	8
2.2 Aspecte ale integrării profesionale a persoanelor cu dizabilități	10
2.3 Selecția profesională a persoanelor cu dizabilități	13
2.4 Promovarea profesională a persoanelor cu dizabilități	13
2.5 Aprecierea performanțelor persoanelor cu dizabilități	14
2.6 Un model cognitiv al evaluării performanțelor profesionale ale angajaților cu dizabilități	16
3. Angajarea persoanelor cu dizabilități din perspectiva angajatului	19
3.1 Frânarea socială	23
3.2 Identitatea socială	23
3.3 Teorii ale identității sociale	24
3.4 Stigmatizarea	25
3.5 Autostigma	27
4. Metodologia cercetării	28
4.1 Studiul 1. Factorii care determină gradul de pregătire pentru reinserție în muncă a persoanelor cu handicap	28
4.1.1 Participanți	28
4.1.2 Materiale	29
4.1.3 Procedură	30
4.1.4 Rezultate	30
4.1.5 Analiza pe itemi- abilitatea de a lucra	33
4.1.6 Analiza pe item - gospodărirea casei	36
4.1.7 Analiza pe item - activitățile de socializare	38
4.1.8 Analiza pe item - activitățile recreaționale private	40

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4.1.9 Analiza pe item – relații apropiate	43
4.1.10 Profilul intereselor ocupaționale	46
4.1.11 Discuții și concluzii	62
4.2 Studiu 2. Factorii psihosociali care modelează atitudinea angajatorilor față de angajarea persoanelor cu handicap.....	66
4.2.1 Participanți	66
4.2.2 Materiale	66
4.2.3 Procedură.....	67
4.2.4 Rezultate	67
4.2.5 Discuții și concluzii	76
5. Discuții finale și recomandări	79
6. Bibliografie	81

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

1. Introducere

Integrarea profesională a persoanelor cu dizabilități reprezintă un subiect de mare interes, având un impact semnificativ atât asupra angajaților, cât și asupra angajatorilor. Având în vedere faptul că procesul de integrare a persoanelor cu dizabilități este unul bidirecțional, este necesară implicarea ambelor părți, decizia privind integrarea fiind influențată atât de decizia persoanelor cu dizabilități, cât și a celorlalte persoane din societate. Astfel, refuzul unei părți afectează procesul de integrare.

Interesul crescut a fost generat și de rezultatele unor studii din literatura de specialitate, care arată că persoanele cu dizabilități au o productivitate egală sau, uneori, mai bună decât a colegilor fără dizabilități, au un impact pozitiv asupra climatului de la locul de muncă și de asemenea respectă programul de muncă mai adesea decât ceilalți angajați. Aceste concluzii indică dorința de implicare în societate și de integrare a persoanelor cu dizabilități.

Așadar, angajarea persoanelor cu dizabilități are beneficii atât asupra angajatorilor, cât și asupra angajaților, printre beneficii enumerându-se creșterea productivității, crearea unui climat pozitiv la locul de muncă, precum și creșterea stimei de sine și a stării de bine a persoanelor cu dizabilități.

2. Percepția persoanelor cu dizabilități

Indiferent de vârstă, sex sau de tipul problemei, persoanele cu dizabilități se confruntă cu reacții diferite din partea celor din jur, reacțiile emoționale tipice care apar în interacțiunile cu aceste persoane incluzând vină, frică, milă, toate fiind acompaniate de un sentiment general de disconfort. Acest disconfort poate determina persoana să ia în considerare sau să ignore persoanele cu dizabilități cu care interacționează.

În ceea ce privește imaginea pe care o au în ochii celorlalți, cercetările privind atitudinile publice față de persoanele cu dizabilități au concluzionat că populația generală declară atitudini favorabile față de acestea dar manifestă adesea atitudini neverbalizate de respingere a acestora (Daruwalla, 1999). Atitudinile față de persoanele cu dizabilități sunt exprimate într-o varietate de modalități și servesc ca bariere în realizarea deplină a potențialului uman. În plus,

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

studiile privind atitudinile față de persoanele cu dizabilități au evidențiat că retardul mental, bolile psihice și cele ale sistemului nervos central sunt în mod substanțial evaluate ca fiind cele mai prejudiciate în timp ce bolile cardiace și amputările minore atrag un prejudiciu nesemnificativ asupra persoanelor care au aceste dizabilități.

Atitudinile publice joacă un rol central în integrarea persoanelor cu dizabilități în viața comunității, motiv pentru care au influențe importante asupra vieții oamenilor cu retard mental sau boli mentale. Aceste atitudini influențează modul în care persoanele cu dizabilități sunt învățate și acceptate, precum și tipurile de tratamente și servicii care le sunt puse la dispoziție. Cu toate că cercetările nu au arătat concludiv faptul că atitudinile influențează oferirea de servicii de îngrijire, ele au sugerat că atitudinile influențează calitatea și disponibilitatea serviciilor oferite (Rees et al., 1991). De exemplu, atitudinile rezidenților locali pot influența unde le este permis persoanelor cu retard mental să trăiască sau dacă acestea vor avea locuri de muncă adevărate în cadrul comunității (Henry et al., 1996).

Roush (1986) a menționat că specialiștii din domeniul îngrijirii și sănătății au adesea atitudini față de persoanele cu dizabilități similare persoanelor din populația generală, având un rol important în perpetuarea acestora. Aceste atitudini negative sunt deseori întărite prin intermediul mass-mediei.

Schwartz și Armony-Sivan (2001) au realizat un studiu în care au măsurat și comparat atitudinile studenților față de incluziunea persoanelor cu retard și boli mentale în cadrul comunității. În ansamblu, datele au relevat faptul că studenții sunt mai mult de acord cu înputernicirea și similaritatea dintre ei și persoanele cu dizabilități, în comparație cu atitudinea de excluziune a persoanelor cu dizabilități din viața comunității. Studenții de la asistență socială au manifestat atitudini de incluziune mai pozitive față de persoanele cu dizabilități în comparație cu alte categorii de studenți.

Daruwala și Darcy (2005) au realizat un studiu în care au abordat formarea și schimbarea atitudinilor față de persoanele cu dizabilități. Datele obținute au evidențiat faptul că atitudinile societale sunt mai ușor de schimbat decât cele personale. În plus, utilizarea unui

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

contact cu o persoană cu dizabilități a fost mult mai eficace în schimbarea atitudinii în comparație cu simpla oferire de informații despre dizabilitate.

Rillotta și Nettelbeck (2007) au testat dacă integrarea socială și educațională combinată cu trainingul dedicat creșterii conștienței față de dizabilități a elevilor de liceu a permis crearea unor atitudini mai favorabile, de lungă durată față de incluziunea educațională și socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale. Rezultatele studiului au evidențiat faptul că elevii care au urmat 8 sesiuni în cadrul trainingului au manifestat atitudini mai favorabile în comparație cu elevii care au participat la doar 3 sesiuni și cei care nu au participat deloc.

Cu toate că persoanele cu dizabilități primesc asistență în viața de zi cu zi și sunt favorizate de legislația antidiscriminativă implementată în statele Comunității Europene, acestea sunt totuși discriminate în ceea ce privește angajarea și educația lor. Investigațiile experimentale au evidențiat că această discriminare există cu adevărat în mediul organizațional.

În ceea ce privește modul de discriminare, în literatura de specialitate pot fi identificate două tipuri majore de discriminare a minorităților în context organizațional. Primul tip de discriminare se referă la barierele care opresc persoanele stigmatizate să obțină un loc de muncă, să se angajeze, iar cel de-al doilea face referire la modul discriminativ în care este tratată o persoană cu dizabilități care a fost angajată în cadrul unei organizații. Tratamentul discriminativ al persoanelor cu dizabilități poate duce la consecințe negative pentru persoanele discriminate, cum ar fi oferirea unor posibilități reduse de instruire profesională, oportunități de promovare reduse, sarcini de muncă neprovocatoare, o apreciere distorsionată negativ a performanțelor profesionale, lipsa acceptării în cadrul unui grup, a posibilităților de a primi suport și mentorat (Ilgen & Youtz 1986; Greenhaus, Parasuraman, & Wormley 1990).

Studiile au evidențiat faptul că persoanele cu dizabilități pot fi discriminate în mod direct sau indirect. *Discriminarea directă* se referă la abordarea mai puțin favorabilă a angajaților sau potențialilor angajați comparativ cu cea a persoanelor fără dizabilități, pe baza dizabilității sau infirmității lor. De exemplu, un aplicant cu dizabilitate poate fi discriminat prin alegerea pentru

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

un post a unui alt aplicant care nu prezintă nicio dizabilitate dar care are aceeași performanță la testele de selecție și aceeași experiență. În schimb, *discriminarea indirectă* se referă la modalitatea prin care o persoană cu dizabilități poate fi dezavantajată din cauza regulilor sau condițiilor incluse în selecția pentru post sau a celor de angajare care apar a fi neutre sau corecte dar care constituie bariere pentru cei cu dizabilități. De exemplu, unui candidat pentru promovarea pe un post care a avut perioade îndelungate de absență cauzate de condițiile medicale, i se solicită să îndeplinească aceleași standarde de performanță ca un candidat care nu are nicio dizabilitate. Considerarea performanței, fără a lua în considerare oportunitatea, dizabilitatea poate constitui o discriminare indirectă.

În consecință, statisticile indică faptul că cei cu dizabilități sunt în procente mai mari șomeri sau fără un loc de muncă și tind să fie mai prost plătiți în comparație cu persoanele care nu prezintă dizabilități, generându-se ceea ce se numește discriminare economică. De obicei, ei sunt plasați în poziții de intrare în structura organizatorică, unde nu sunt necesare deprinderi dezvoltate. Rezultatele obținute de Bladwin și Johnson (2000) au evidențiat faptul că diferențele de remunerație dintre angajații cu dizabilități și cei fără dizabilități au fost slab corelate cu intensitatea prejudiciului la adresa diferitelor infirmități. O serie de studii a evidențiat faptul că percepțiile sau convingerile negative privind persoanele cu dizabilități în context organizațional se referă la dependență, incompetență și lipsa productivității (Colella, De Nisi, & Varma, 1998; Louvet, 2007; Ozawa & Zaeda, 2007; Rohmer & Louvet, 2006).

Relatări ale persoanelor cu dizabilități au evidențiat faptul că există această discriminare în context organizațional. Pornind de la datele culese de la 176 de persoane cu afecțiuni vizuale, Crudden și McBroom (1999) au arătat că cele mai severe piedici în angajarea persoanelor cu dizabilități sunt reprezentate de atitudinile angajatorului, posibilitățile de transport și discriminarea la angajare.

În contrast, alte studii au evidențiat reacții pozitive față de persoanele cu dizabilități. Kratz, Glass, Lucido și Farber (1979) au arătat că angajații participanți la studiu au oferit mai mult ajutor colegilor de muncă care utilizau un scaun cu roțile în comparație cu cei care nu

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

aveau nevoie de el. În urma unui sondaj realizat pe 1200 de organizații publice și private, Bruyère (2000) a evidențiat faptul că angajatorii din ambele sectoare de activitate au luat în considerare problema dizabilității la locul de muncă și au inițiat demersuri pentru a permite adaptările necesare ale locurilor de muncă ale persoanelor cu dizabilități.

Luând în considerare rezultatele unor astfel de studii, se poate afirma că atitudinile, comportamentele față de persoanele cu dizabilități sunt ambivalente, diverse, începând de la reacții ostile (discriminare negativă) până la comportamente de binefacere (discriminare pozitivă).

Louvet, Rohmer și Dubois (2009) au studiat judecățile sociale față de persoanele cu dizabilități în cadrul contextului profesional. În primul studiu, participanții care nu prezentau nicio dizabilitate au fost rugați să evalueze persoanele cu dizabilități luând în considerare competența și amicalitatea lor. În cel de-al doilea studiu, atât participanții fără dizabilități, cât și cei cu dizabilități au fost rugați să se prezinte astfel încât să facă cea mai bună impresie unui potențial angajator. În cea de-a doua fază acest management al impresiei a fost realizat din perspectiva existenței sau nu a unei dizabilități. Rezultatele au evidențiat faptul că persoanele cu dizabilități au fost sistematic percepute ca fiind prietenoase dar incompetente. Această evaluare a fost percepută atât în cazul grupurilor de participanți fără dizabilități, cât și a celor cu dizabilități.

2.1 Modalități de combatere a percepțiilor distorsionate despre persoanele cu dizabilități

Literatura de specialitate oferă o serie de demersuri care pot fi aplicate cu scopul de a îndepărta stigmatizarea persoanelor cu dizabilități. Printre aceste demersuri se numără: educația, stabilirea unor contacte cu persoane cu dizabilități, protestul.

Educația este un instrument de oferire de informație factuală diferitelor segmente din populație cu privire la dizabilități. Adesea, educația este utilizată pentru a contrazice direct miturile existente. Couture și Penn (2003) au arătat că educația este de folos în schimbarea

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

atitudinilor, dar aceasta are un efect redus asupra comportamentelor subsecvente. Manea (2008) menționează, în ceea ce privește importanța educației ca metodă de antistigmatizare, că intervențiile educaționale sub forma campaniilor publice sunt foarte utile pentru inducerea dezirabilității sociale a categoriilor stigmatizate.

Protestul reprezintă o formă de obiectare a ceea ce există. În domeniul stigmatizării, prin protest se încearcă suprimarea atitudinilor stigmatizatoare prin instruirea indivizilor să nu se gândească și să nu țină cont de stereotipurile negative. Scopul aplicării acestei tehnici este acela de a disputa convingerile integrate prin propunerea de argumente sau fapte care să destructureze sistemul de convingeri. Contactele directe sau indirecte constituie o altă metodă de eliminare a stigmatizării persoanelor cu dizabilități. Stabilirea acestor contacte are ca scop distrugerea unor convingeri negative despre dizabilitate și persoanele cu dizabilități. Spre deosebire de apelul la educație, această tehnică a contactelor are capacitatea de a schimba atât atitudinile, cât și comportamentele stigmatizatorilor. Studiile au evidențiat faptul că existența unor contacte personale cu grupul stigmatizat a generat mai puține atitudini stigmatizatoare (Ingamells, Goodwin, & John, 1996).

În prezenta situație economică, nu este suficientă doar asigurarea faptului că persoanele cu dizabilități nu ar trebui să fie o povară „nedreaptă” a recesiunii. Este esențial, din motive economice și sociale, să se mențină intacte serviciile de îngrijire minime care să ofere impulsurile care să îi facă capabili pe cei cu dizabilități să ducă o viață mai mult sau mai puțin independentă și pentru a minimiza povara economică a societății. Din perspectiva angajatorului, creșterea dificultăților de pe piața muncii cu care se confruntă nu doar cu cei cu dizabilități, întărește nevoia de acțiune pentru a distribui cât mai echitabil oportunitățile de muncă, făcându-i disponibili pe toți angajații să aibă contribuții productive și creative la viața economică.

Similar, introducerea unor noi tehnologii informatice, care crește incertitudinea de pe piața muncii, poate fi utilizată în folosul societății, în special prin îmbogățirea integrării sociale a celor cu anumite dizabilități și promovarea noilor oportunități pentru mobilitate și angajare.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Angajarea, ca formă a integrării sociale, poate influența satisfacția consumatorului (Eliason, 1998) și diverse aspecte ale stării de bine (Eggleton, Robertson, Ryan, & Kober, 1999; Preibe, Warner, Hubschid, & Eckle, 1998; Lusting & Thomas, 1997). Persoanele cu dizabilități adesea experiențiază dificultăți de angajare, însă angajarea acestora nu ar trebui să fie diferită de angajarea altor grupuri minoritare.

Literatura de specialitate a relevat faptul că angajarea persoanelor cu dizabilități s-a intensificat odată ce angajatorii au devenit mai conștienți de potențialul persoanelor cu dizabilități, în cadrul organizațiilor fiind intensificate eforturile pentru identificarea și dezvoltarea suporturilor care există în mediul de muncă pentru a asista persoanele cu dizabilități, atât în însușirea unor modalități în care să-și desfășoare activitatea, cât și privind modul în care pot să își păstreze locul de muncă. Mai mult, Ross și Mirowsky (1995) au constatat că angajarea cu normă întregă prezice declinuri mai lente în ceea ce privește sănătatea și funcționarea percepută, atât în cazul femeilor, cât și în cazul bărbaților.

2.2 Aspecte ale integrării profesionale a persoanelor cu dizabilități

Tradițional, opțiunea primară de angajare pentru indivizii cu dizabilități severe a fost reprezentată de centrele de adăpost (Traustadottir, 1991), fiind înlocuită treptat de angajarea asistată, definită ca angajarea competitivă într-o comunitate integrată pentru o medie de 20 de ore pe săptămână în condițiile existenței unui suport de lungă-durată. Angajarea asistată oferă persoanelor cu dizabilități mijloace mai eficiente de obținere a experiențelor de muncă viabile. Acest tip de angajare, construit pe premisa suportului permanent de lungă durată pe toată perioada angajării individului, își propune să facă persoanele cu dizabilități parte a oricărei comunități, încurajând oamenii să lucreze în cadrul comunității lor, sporind interacțiunea socială și integrarea.

Angajarea asistată, cum mai este numită și angajarea persoanelor cu dizabilități, a apărut în anii 1980 în Statele Unite ale Americii (Wehman, 1981, 1992a, 1992b), de unde s-a

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

extins în Canada și progresiv spre alte țări vestice unde cultura integrării a avut rădăcini puternice. Angajarea asistată include următoarele procese:

- oferirea activităților de instruire a grupurilor cu dificultăți speciale cu scopul de a se integra profesional;
- prospectarea pieței muncii pentru a identifica locuri de muncă;
- realizarea plasării la un loc de muncă și monitorizarea persoanelor cu dizabilități la locul de muncă pentru a învăța tot ceea ce ar putea să îi ajute să se dezvolte adecvat pe pozițiile pe care le ocupă.

Acest model utilizează strategii de instruire, analiza profesională a locului de muncă și instruirea la locul de muncă pentru a facilita integrarea și oferă ajutorul necesar atât pentru angajații cu dizabilități, cât și pentru mediile de muncă din care fac parte.

Tice (1994) consideră că angajarea asistată există când sunt prezente trei componente:

1. angajarea pentru câștig și beneficii în piață competitivă;
2. suport continuu la locul de muncă, cum ar fi instruirea, supervizarea;
3. un loc de muncă integrat în care sunt angajate diverse categorii de personal.

Prin intermediul acestor componente, angajarea asistată promovează direct funcționarea persoanei cu dizabilități în rolul de angajat, nu pregătirea pentru acest rol, devenind astfel un model eficient al intervențiilor ocupaționale.

Conform legislației românești, angajarea asistată reprezintă o „opțiune de angajare care facilitează munca în locuri de muncă obișnuite de pe piața competitivă a muncii și care presupune oferirea de sprijin în căutarea locului de muncă și la locul de muncă, transport, tehnologii ajutătoare, instruire, specializare”.

Angajarea asistată a fost considerată o parte importantă a schimbărilor revoluționare care au avut loc în ceea ce privește îngrijirea persoanelor cu dizabilități (Castellani, 1987). Acesta este o practică validată care s-a dovedit a fi mult mai eficace în comparație cu reabilitarea vocațională convențională în ceea ce privește sprijinirea persoanelor cu dizabilități.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Cele mai multe dintre cercetările privind angajarea asistată provin din Statele Unite ale Americii. Studiile au arătat că introducerea angajării asistate în Europa este condiționată de o serie de factori, printre care se numără și reglementările legale existente (Bellver, 2001; Salovita, 2000). Angajarea asistată întâmpină dificultăți în cele mai multe dintre țările europene, în principal datorită faptului că ea reprezintă o schimbare radicală de ordin cultural, metodologic și politic, față de ceea ce exista până acum.

Într-un studiu care investiga dinamica persoane cu dizabilități-mediul organizațional, Robinson (2000) a constatat că 43% dintre respondenții manageri au avut una sau mai multe persoane cu dizabilități angajate în cadrul organizației lor. Printre obstacolele în angajarea persoanelor cu dizabilități, managerii au menționat lipsa înțelegerii capacității persoanelor cu dizabilități, lipsa cunoștințelor privind asistența financiară și tehnică, abordările nediferențiate ale accesului și adaptărilor la locul de muncă. Datele obținute au evidențiat de asemenea, importanța angajării plătite pentru creșterea stimei de sine și a calității vieții.

Un alt studiu realizat de Arnold, Vollintine și Waldrop (2003) s-a axat pe descrierea beneficiilor angajării asistate pentru angajați, angajatori și societate. Astfel, angajatorii pot beneficia din partea angajaților cu dizabilități de calități evidente ale unui angajat, cum ar fi dorința de a se angaja, în special pentru o lungă perioadă de timp (Sitlington & Easterday, 1992).

Unele studii au evidențiat faptul că adoptarea reglementărilor care încurajează angajații să se implice în muncă este mai puțin costisitoare în comparație cu situația de a rămâne dependent de suportul financiar primit din partea statului (Conley, 1986). Beneficiile programelor de angajare asistată afectează angajații și societatea ca întreg prin integrarea contribuției pe care persoanele cu dizabilități o aduc la bugetul statului și reducerea costurilor asociate pensiilor pentru dizabilitate și șomajului.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

2.3 Selecția profesională a persoanelor cu dizabilități

Atitudinile potențialilor angajatori ai persoanelor cu dizabilități au un rol vital în reabilitarea vocațională deoarece succesul în reabilitarea persoanelor cu dizabilități este atins în momentul în care o persoană cu dizabilitate devine angajat pe piața muncii. Rothschild (1970) a arătat faptul că angajatorii sunt mult mai atenți la aspectele sociale ale șomajului persoanelor cu dizabilități doar în momentul în care refuzul lor de a angaja o persoană cu dizabilități le poate influența imaginea publică. De asemenea, numeroase studii au evidențiat faptul că angajatorii tind să discrimineze aplicanții cu dizabilități, dar decizia lor de a-i angaja poate fi influențată de competența și sociabilitatea lor (Baxt, David, Jaffe, & Wang, 1959; Nikoloff, 1962; Rickard, Triandis, & Patterson, 1963).

Așadar, atitudinile angajatorului reprezintă potențiale bariere în calea oportunităților de angajare a persoanelor cu dizabilități. Wilgosh și Skaret (1987), arată că i) în anumite cazuri, atitudinile negative ale angajatorilor au obstrucționat angajarea sau promovarea persoanelor cu dizabilități; ii) interacțiunea pozitivă anterioară angajării între angajat și angajator a fost relaționată cu atitudini favorabile din partea celui din urmă; iii) există o discrepanță între dispoziția declarată de a angaja persoane cu dizabilități și angajarea propriu-zisă. Mai mult, Greenwood & Johnson (1987) au examinat caracteristicile angajatorului și disponibilitatea lui de a angaja candidați cu dizabilități. Concluziile lor au sugerat că angajatorii din companiile mari au atitudini mai pozitive decât cei din companii mai mici; aceeași relație a fost identificată și între atitudinile respondenților cu un nivel educațional mai înalt, față de cei mai puțin instruiți. În ceea ce privește tipul dizabilității, există atitudini mai pozitive ale angajatorilor cu privire la persoanele cu dizabilități fizice sau senzoriale, față de cele cu dizabilități la nivel intelectual sau psihiatrice.

2.4 Promovarea profesională a persoanelor cu dizabilități

Jones (1997) identifică, discutând despre factorii care influențează oportunitățile de avansare ale persoanelor cu handicap și strategiile care permit depășirea barierelor create de

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

acești factori, două surse majore ale tratamentului discriminativ față de persoanele cu dizabilități: factori individuali și factori organizaționali.

În categoria factorilor individuali, autorul include natura dizabilității, stereotipurile și stigma, comportamente autolimitative, iar în cea de-a doua prezintă statutul ocupat, statutul din afara grupului, percepția unei potriviri limitate cu slujba, lipsa modelelor, a mentorilor și a feedbackului constructiv.

Strategiile prin care efectul negativ al acestor factori poate fi prevenit și înlăturat se referă la:

- realizarea adaptărilor la locul de muncă;
- instruirea privind diversitatea organizațională;
- instruirea profesională pentru persoanele cu dizabilități;
- accentuarea muncii de echipă a persoanei cu dizabilități;
- instruirea supervisorilor persoanelor cu dizabilități (programe de mentorat).

2.5 **Aprecierea performanțelor persoanelor cu dizabilități**

Una dintre deciziile de personal intens studiată în relație cu dizabilitatea este evaluarea performanței profesionale. Cercetările care au examinat evaluarea performanțelor profesionale ale persoanelor cu dizabilități s-au încadrat în trei mari direcții:

1. studii care au evaluat impactul dizabilității asupra evaluărilor performanței observate. Dintre acestea, cele care au evaluat impactul direct al dizabilității persoanei evaluate asupra aprecierii performanței sale de muncă au utilizat atât metoda sondajului angajatorilor privind performanța angajaților cu dizabilități, cât și metoda experimentală în care s-a controlat performanța obiectivă.

Colella, DeNisi și Varma (1997), investigând problema distorsiunilor în evaluarea performanțelor profesionale ale persoanelor cu dizabilități, au evidențiat faptul că în studiile care au utilizat sondajul angajatorilor ca metodă de evaluare nu au identificat prezența distorsiunilor de evaluare în cazul calificativelor acordate pentru rezultatele muncii. Această

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

direcție de cercetare nu a furnizat rezultate clare privind tipurile de distorsiuni existente în evaluarea performanțelor profesionale a persoanelor cu dizabilități, o piedică fiind reprezentată și de dezirabilitatea socială a angajatorilor participanți la studiu. Rezultatele studiilor experimentale în care performanța profesională a persoanelor cu dizabilități este comparată cu cea a angajaților fără dizabilități sunt, de-aseamenea, contradictorii. Dintre cele 5 studii analizate, Colella și colaboratorii săi (1997) au constatat că două dintre ele nu au raportat niciun fel de distorsiune în evaluare, unul a raportat distorsiuni negative împotriva angajaților cu dizabilități iar celelalte două au evidențiat distorsiuni pozitive.

2. studii care au examinat expectanțele privind performanțele viitoare. În cadrul acestei direcții de cercetare, Colella și colaboratorii săi (1997) au evidențiat mai multe studii în care angajatorii aveau expectanțe negative, pesimiste față de performanța viitoare a angajaților cu dizabilități.

3. studii care s-au focalizat pe examinarea evaluărilor în selecția de personal. Studiile de laborator au evidențiat, în general, distorsiuni negative în decizia de angajare a persoanelor cu dizabilități, în ciuda varietății rezultatelor obținute în cadrul acestei direcții de cercetare.

Rezultatele contradictorii privind existența distorsiunilor în evaluarea performanțelor profesionale ale angajaților cu dizabilități pot fi puse pe seama unor factori precum: natura dizabilității angajatului evaluat, gradul de vină generat angajatului pentru dizabilitatea pe care o are, prezența sau absența unor standarde clare de performanță.

Colella și colaboratorii săi (1997) au identificat în literatura de specialitate cinci modele teoretice referitoare la aprecierea diferențiată a persoanelor cu dizabilități sumarizate în tabelul de mai jos (vezi Tabel 2.1).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Tabelul 2.1 Modele teoretice referitoare la aprecierea diferențiată a persoanelor cu dizabilități

Baze teoretice	Natura diferențelor expectate	Limite de aplicare
Modelul „Normei de a fi cald”	Distorsiuni pozitive și niciun feedback negativ pentru persoanele cu dizabilități	Numai doar atunci când nu există consecințe pentru evaluator
Modelul expectațiilor scăzute	Distorsiuni pozitive pentru persoanele cu dizabilități	Numai când performanța observată excede expectanțele
Modelul „Lumii juste”	Distorsiuni negative față de persoanele cu dizabilități	Mai puțin probabilă dacă persoana nu poate învinui dizabilitatea
Modelul stigmei generale	Distorsiuni negative față de persoanele cu dizabilități	Efectele variază în funcție de dizabilitate și de caracteristicile evaluatorului
Modelul schimbului lider-membru	Distorsiuni negative față de persoanele cu dizabilități	Numai în măsura în care dizabilitatea permite mai puține schimburi lider-membru

2.6 Un model cognitiv al evaluării performanțelor profesionale ale angajaților cu dizabilități

Ideea centrală a modelului este că evaluările performanțelor sunt rezultate indirecte ale proceselor cognitive prin care persoanele evaluate sunt categorizate. Stereotipurile și expectanțele influențează expectanțele privind performanța, performanța percepută, performanța stocată și performanța reamintită. Având origini cognitive, acest model se bazează

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
 Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

pe modalitatea în care informația este achiziționată, stocată în memorie (sau înregistrată), reactualizată și utilizată ulterior în deciziile de apreciere.

Aprecierea performanței profesionale este influențată direct de judecarea performanței, schimbul lider- subordonat, standardele de performanță, atribuiri, scopuri și consecințe percepute. În Figura 1.1, partea stângă a modelului descrie modul în care se realizează orice evaluare a performanțelor profesionale, în timp ce partea dreaptă a modelului se focalizează pe rolul dizabilității în aprecierea performanțelor profesionale.

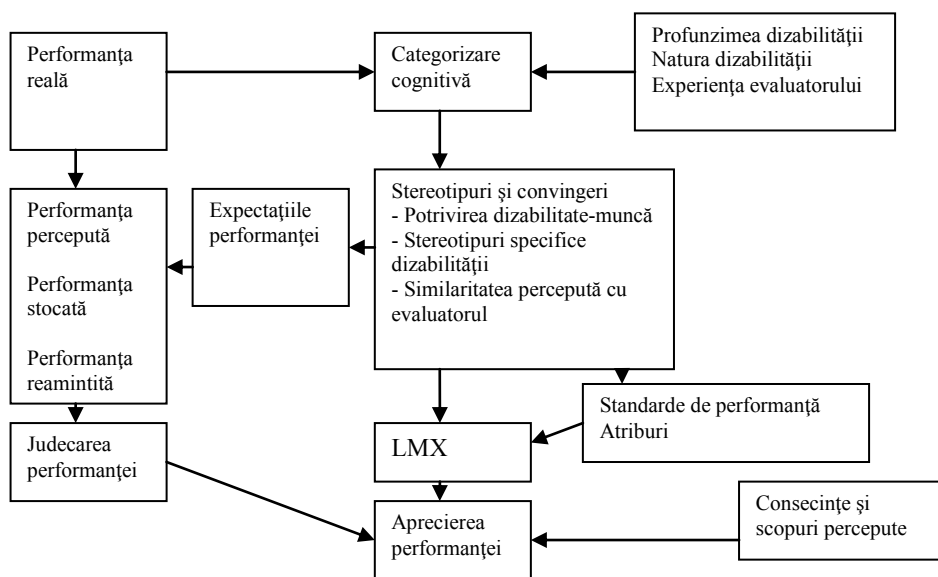

Figura 2.1 Un model cognitiv al evaluării performanțelor profesionale ale persoanelor cu dizabilități

În ceea ce privește rezultatele contradictorii privind discriminarea persoanelor cu dizabilități la locul de muncă, acestea pot fi cauzate de existența unor caracteristici diferite ale studiilor realizate (Colella & Stone, 2005).

Studiul realizat de Stone și Colella (1996) a evidențiat faptul că tratamentul persoanelor cu dizabilități este influențat de o serie de caracteristici ale acestora, cum ar fi tipul dizabilității,

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

rasa, statutul social, stilul de comunicare interpersonal. Varietatea caracteristicilor dizabilității (de exemplu, origine, gradul de invaliditate) poate determina apariția reacțiilor diferite din partea celor care interacționează cu persoane cu dizabilități. În plus, dizabilitățile mentale au o puternică influență negativă asupra expectațiilor privind performanța profesională și asupra deciziei de angajare în comparație cu dizabilitățile de ordin fizic.

În ceea ce privește rolul genului ca moderator în deciziile de personal, rezultatele cercetărilor sunt inconcluzive. Unii autori au constatat faptul că, în general, bărbații cu dizabilități sunt mai afectați de deciziile de personal în comparație cu persoanele de gen feminin cu dizabilități.

Important de menționat este faptul că nu numai angajatorii au un rol important în integrarea persoanelor cu dizabilități la locul de muncă, ci și angajații deja existenți. Astfel, pentru o bună integrare profesională a persoanelor cu dizabilități, este necesar ca supervizorii și colegii de muncă să recunoască faptul că nevoia acestora de suport este similară cu problemele altor categorii de angajați. Pentru a răspunde nevoilor de suport ale persoanelor cu dizabilități, eforturile ar trebui direcționate spre identificarea și accesarea acelor posibilități/resurse care există deja în mediul de muncă. Câteva astfel de posibilități sunt următoarele:

1. existența unei tehnologii de sprijin, restructurarea și redesignul muncii, modificarea programelor de muncă
2. oferirea de suport din partea celorlalți angajați și din partea angajatorului
3. diverse reglementări și programe oferite de angajator.

Suportul oferit de către o organizație persoanelor cu dizabilități poate fi formal sau informal. Primul tip de suport implică sprijinul oferit în realizarea activităților și rutinelor zilnice de la locul de muncă, apărut spontan, neplanificat. Un astfel de suport poate consta în ajutorul primit de către un angajat cu dizabilități din partea unui coleg, într-o sarcină de muncă neinclusă în fișa postului său. Sprijinul informal venit din partea colegilor de muncă poate fi îmbunătățit prin implicarea supervizorului în a asculta persoanele cu dizabilități în ceea ce privește alte probleme din viața lor care nu sunt relaționate cu munca pe care o desfășoară. În

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

schimb, efortul formal apare prin intermediul programelor sau asistenței elaborate și dezvoltate de către companie. Plata concediului medical sau integrarea într-un program de asistență la locul de muncă poate fi considerată un exemplu de suport formal la locul de muncă.

Uneori, deși organizațiile dispun de posibilitățile de a oferi angajaților cu dizabilități suport formal sau informal, acestea nu știu cum să le valorifice. Astfel, procesul de integrare profesională a angajaților asistați este împiedicat de necunoașterea modalităților de utilizare a posibilităților de oferire de suport de către specialiștii în resurse umane care se ocupă de angajare, angajatorii și angajații deja existenți în cadrul companiei.

3. Angajarea persoanelor cu dizabilități din perspectiva angajatului

Persoanele cu dizabilități doresc să fie parte a societății asemenea celor fără dizabilități. Ei vor să fie văzuți ca fiind cetățeni, să fie tratați cu respect și cu egalitate. Persoanele cu dizabilități, în egală măsură cu alte categorii de oameni, au dreptul să participe și să contribuie la toate aspectele vieții economice, sociale și politice. În acest context conceptul de integrare capătă o importanță deosebită.

În anii '50-'60 ai secolului XX, integrarea a fost puternic asociată cu adaptarea. Persoanele cu dizabilități au fost percepute ca fiind un grup minoritar care ar trebui să accepte normele, valorile și regulamentele majorității societății (van den Heuvelm 1976). Cei care nu au trăit în conformitate cu normele și valorile „comune” au fost considerați ca fiind „antisociali” și au fost marginalizați. Acest lucru accentuează importanța unei clarificări conceptuale a ceea ce înseamnă integrare, în special din perspectiva celor care sunt integrați.

Până și la nivelul comunității științifice a existat o neconcordanță privind conceptualizarea integrării. Dijkers (1999) a dezvoltat o definiție ideală a integrării, operaționalizând-o ca un continuum care prezintă câteva aspecte importante: traiul, drepturi, parteneri de interacțiune, roluri, libertatea acțiunii, puterea, gradul de segregare de societate. Cu toate că această conceptualizare a integrării este considerată relevantă, unii autori au încercat să elaboreze o definiție pornind de la modul în care persoanele cu dizabilități văd integrarea lor în

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

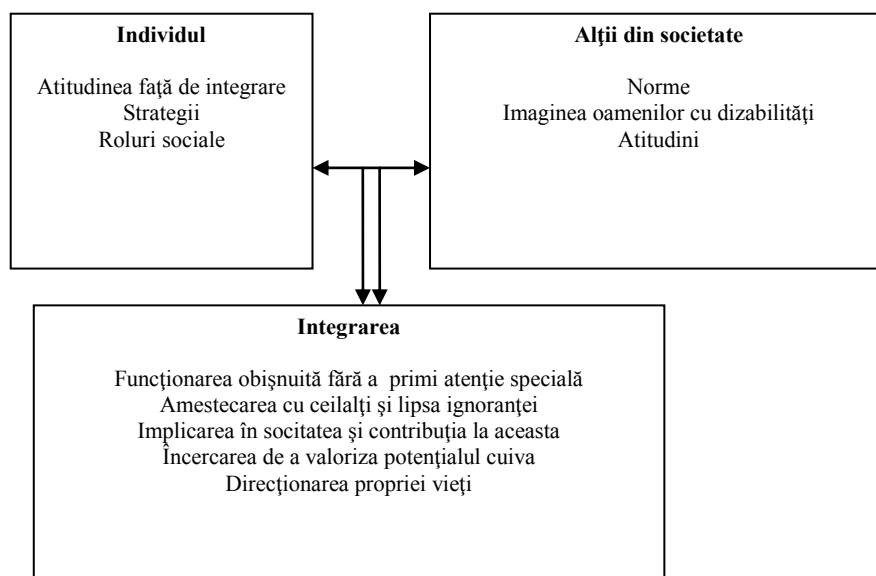
ID54702

societate. Van de Ven, Post, de Witte și den Heuvel (2005), utilizând o metodologie calitativă, au constatat că persoanele cu dizabilități conceptualizează integrarea ca având cinci elemente majore:

1. funcționarea obișnuită fără a primi o atenție specială
2. amestecarea cu ceilalți care nu prezintă dizabilități și lipsa ignorării
3. implicarea în societate ca parte a acesteia și contribuția la aceasta
4. încercarea de a valorifica potențialul cuiva
5. direcționarea propriei vieți.

Procesul integrării este influențat de factori personali, sociali și de suport (Figura 3.1).

Persoana cu dizabilitate și societatea au o responsabilitate mutuală în ceea ce privește

integrarea.

Figura 3.1. Procesul integrării (van de Ven, Post, de Witte, & van den Heuvel, 2005)

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Analizând acest model al procesului de integrare, Ryan (2006) evidențiază faptul că integrarea persoanelor cu dizabilități este influențată de decizia privind integrarea a celor două părți implicate: persoanele cu dizabilități și ceilalți din societate. Refuzul unei părți afectează procesul de integrare.

Integrarea socială este un proces bidirecțional. Aceasta solicită participarea activă a persoanelor cu dizabilități și adecvat a familiilor lor în luarea și implementarea deciziilor care îi afectează. În mod egal, acest proces solicită ca publicul larg să fie conștient de problemele dizabilităților și a contribuțiilor pe care le poate avea pentru a combate efectele dizabilității.

Angajarea, ca formă a integrării sociale, poate influența satisfacția consumatorului (Eliason, 1998) și diverse aspecte ale stării de bine (Eggleton, Robertson, Ryan, & Kober, 1999; Preibe, Warner, Hubschid, & Eckle, 1998; Lusting & Thomas, 1997). Persoanele cu dizabilități adesea experimentează dificultăți de angajare. Angajarea persoanelor cu dizabilități nu ar trebui să fie diferită de a angajării altor grupuri minoritare.

Un sondaj realizat de Employers Guide (2001) din SUA, a evidențiat faptul că existau aproximativ 15 milioane de persoane cu dizabilități fără un loc de muncă, iar 10 milioane dintre ei își doreau să ocupe un loc de muncă. Problema privind modul de îmbunătățire a accesului la angajare a persoanelor cu dizabilități nu este una nouă. Provocările cu care se confruntă țările din Uniunea Europeană sunt ratele scăzute de angajare ale persoanelor cu dizabilități, o dependență puternică față de beneficiile oferite de stat, creșterea costurilor suportate de stat pentru tratamentul lor medical și a ratelor de sărăcie cu care se confruntă. Strategia de la Lisabona privind noile linii de ghidare a angajării pune accentul pe creșterea procentului de angajare generală la 70% incluzând și angajarea persoanelor cu dizabilități.

Unele studii au evidențiat o participare relativ scăzută a persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii (Lunt & Thornton, 1994; Howard, 1997; Keams, 1996). Studiul realizat de Shima, Zólyomi și Zaidi (2008) privind statutul persoanelor cu dizabilități pe piața muncii a evidențiat faptul că proporția celor care au dizabilități și sunt inactivi din punct de vedere profesional este destul de mare în țările din Uniunea Europeană. Cu toate acestea, numărul

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

persoanelor cu dizabilități înregistrate în documentele administrative ca fiind angajate sau șomere a crescut în cele mai multe dintre țările Uniunii Europene. Cei mai mulți dintre angajații cu dizabilități sunt de genul masculin, excepție făcând Slovenia.

Gherguț (2005) enumeră o serie de principii de care trebuie să se țină cont când se vorbește despre oferirea de șanse/ oportunități de profesionalizare și angajare a persoanelor cu dizabilități:

1. posibilitatea de alegere individuală
2. asigurarea unui mediu de lucru cât mai aproape de normalitate
3. asigurarea serviciilor de sprijin
4. elaborarea unor strategii de angajare a persoanelor cu dizabilități
5. dezvoltarea de relații și parteneriate cu întreprinderile
6. colaborarea cu alte agenții.

Cercetările arată că persoanele cu dizabilități au:

- o productivitate egală sau, uneori, mai bună decât a colegilor fără dizabilități
- mai puține accidente de muncă
- o mai bună respectare a programului de muncă
- o mai mare stabilitate pe un post de muncă
- un impact pozitiv asupra climatului de la locul de muncă.

În procesul de integrare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități se regasesc o serie de alți factori sociali de o importanță majoră; dintre aceștia vor fi discutați: *frânarea socială, identitatea socială, stigamizarea, autostigma.*

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

3.1 Frânarea socială

Frânarea socială este un fenomen care ilustrează o modificare a comportamentului în condițiile prezenței celuilalt. Frânarea socială (Chelcea, 1999, pp. 27-28), lenea socială (Boncu, 1999, pp. 67-94) ori lenevirea socială (Iluț, 2004, p. 149), așa cum poate fi tradus conceptul de social loafing în limba română, descrie modul în care, în condițiile desfășurării unei activități în colectiv, se produce o diminuare a efortului și motivației individuale ale subiecților, față de condiția individuală sau față de condiția de coactori independenți.

Postulatele acestui model, numit și expectanță-valorizare, pot fi rezumate prin intermediul a trei concepte interrelaționate:

- **expectanța:** subiecții cred că muncind din greu vor ajunge la o performanță mai bună (ori, în situație de grup, realizarea sarcinii depinde de eforturile tuturor membrilor, efortul personal fiind insuficient; cum eforturile celorlalți nu pot fi controlate, motivația pentru un efort individual susținut se diminuează);

- **instrumentalitatea:** subiecții anticipează că o performanță superioară va fi apreciată și recompensată de ceilalți. (s-ar putea ca ei să nu primească recompensele meritate, tocmai pentru că nu există un criteriu obiectiv care să diferențieze eforturile fiecărui membru al grupului);

- **valorizarea:** recompensele la care pot aspira în aceste condiții sunt unele pe care ei le prețuiesc și, desigur, le doresc. Dacă primele două registre nu sunt parcurse, valorizarea nu se mai produce.

3.2 Identitatea socială

Identitatea s-a dovedit dintotdeauna un concept ambiguu, polivalent, imposibil decircumscris unei definiții durabile. Cu alte cuvinte, identitatea rămâne un concept încărcat de istoricitate, iar definițiile sale sunt, cel mai adesea, contextuale. De aceea, o regândire a înșăși resurselor și articularilor sale semantic-operaționale se dovedește a fi binevenită.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Ceea ce rămâne de netăgăduit este faptul că identitatea se arată a fi un concept complex și contradictoriu: pe de o parte, mobilizează, inclusiv etimologic, ideea de a fi identic, de a fi asemănător cu alte obiecte sau ființe din lumea socialului; pe de altă parte, ideea de unicitate și deci de distincție, de diferențiere de celălalt. Identitatea oscilează, astfel, între alteritatea radicală și similaritatea totală (Lipiansky, 1986, p. 8), iar delimitările nu pot fi realizate decât articulând toate elementele evocate ale structurii identității.

Teoria identității sociale prezintă modul în care oamenii utilizează constructele sociale pentru a judeca sau categoriza pe cineva care este diferit sau defavorizat. Societățile sau grupurile mari din cadrul societăților evaluează oamenii pentru a determina dacă aceștia corespund normelor sociale. Identitatea socială este un concept utilizat pentru prima dată de Goffman (1963). Acest autor a prezentat modelul în care persoanele stigmatizate își formează o identitate socială virtuală când devin defavorizate în ochii societății, model ce va fi detaliat ulterior, fiind relevant în ceea ce privește integrarea persoanelor cu dizabilități în câmpul muncii.

3.3 Teorii ale identității sociale

Rândurile de față nu-și propun decât o schițare a principalelor maniere de abordare a problematicii identitare, pornind de la general spre particular, de la identitățile marilor grupuri umane înspre identitatea personală. Astfel, se pot distinge două mari categorii de teorii: *substanțialiste și interacționiste*. Concepțiile substanțialiste ale identității, antrenând un fel de determinism tare al apartenenței, subliniază rolul trăsăturilor obiective în definiția identitară (trăsături de ordin biologic, social sau istoric). O asemenea alăturare de trăsături tari, naturale constituie chiar substanța identității și generează, inevitabil, o viziune statică asupra acesteia. Identitatea apare, pe o astfel de filieră explicativă, un fel de esență eternă, absolut modelatoare a nucleului esențial al celor ce și-o asumă.

Teoriile care susțin însă interacțiunile sociale devin astăzi tot mai influente în dezbaterile epistemologice asupra identității. Așa numitele teorii interacționiste postulează faptul că

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

identitatea se elaborează pe calea unei relații vii, dinamice cu alte identități, în miezul unui context determinat deopotrivă psihologic, social, cultural și istoric (Barth, 1995).

Asemenea abordări își propun mai puțin să extragă trăsături obiective ale identității, cât să pătrundă semnificația subiectivă a acesteia, să înțeleagă identitatea ca un proces născut din raportul interactiv prin care un subiect social își construiește o anumită reprezentare de sine în relație cu alți subiecți sociali într-o societate anume, ce însuflețește un anumit climat mental (ideologii, scenarii imaginare, mentalități). E. Marc Lipiansky (1986, pp. 10-11) sugerează că mecanismele fondatoare ale acestui proces pot fi analizate pornind de la cel puțin trei orizonturi majore conceptuale și metodologice ale unor discipline diferite, precum psihologia socială (conceptele de atribuire, categorizare, diferențiere socială, in-group/out-group, grup de referință și grup de apartenență, de status și rol), psihanaliza (cu termenii identificare, proiecție, identificare proiectivă, idealizare, ideal al eului sau supraeului) și semiotica (noțiuni precum reprezentare, mit, ideologie, formațiune discursivă).

Teoriile despre identitate sunt încorporate în teoriile mai largi ale realității și se impune a fi înțelese în funcție de logica ce articulează aceste viziuni mai cuprinzătoare. Un curent atât de influent precum sociologia cunoașterii a subliniat dialectica dintre identitate și societate, privind identitatea ca un fenomen social în care întrebările despre statutul psihologic al individului nu pot fi formulate fără recunoașterea definițiilor asupra realității (Berger, Luckmann, 1966/1999, pp. 201-203) mereu mișcătoare și contextuale.

3.4 Stigmatizarea

Una dintre cărțile care a influențat semnificativ gândirea socială a secolului XX a fost Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity (1969/1992), din care s-au inspirat deopotrivă psihologii sociali, dar și cei din domeniul clinic, sociologii sau istoricii. Descriind stilurile prezentării sinelui în viața cotidiană, cartea recurge la un ansamblu teoretic pluridisciplinar, operaționalizând teoria comparării sociale, a categorizării și etichetării, a rețelelor sociale și a distribuției influenței în relațiile interpersonale, precum și teoriile controlului

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

social. Etimologic, stigma desemna în limba greacă un semn corporal depreciativ, care întreține o infirmitate morală a purtătorului ei.

Atunci când în raporturile interpersonale sau intergrupale un subiect deviază de la imaginea-reper anticipată pe o anumită dimensiune a ei, atributul diferențiator poate deveni un stigmat, exprimând o discrepanță specială între identitatea socială virtuală și cea efectivă (Goffman, 1969/1992, p. 3). Nu toate categoriile diferențiatoare ajung însă conotate astfel. Stigmatul este doar acel atribut ce aduce cu sine o dezagregare profundă a identității purtătorului său și trebuie înțeles ca o povară relațională (nu este un dat ce îi aparține celui alt, ci o construcție socială realizată prin jocul semantic al actorilor, în a cărui logică intră deopotrivă cel ce pune stigmatul și cel care și-l asumă mocrnit).

În articularea unei relații, stigmatul joacă un rol clarificator, ajutându-ne să-l încadrăm și, astfel, să-l stăpânim simbolic pe celălalt, privindu-l prin cheia informației categoriale pe care o aduce cu sine și excluzând atributele individualizante.

Astfel, stigmatizatului i se refuză individualitatea și toate celelalte trăsături normale, ce sînt privite ca nerelevante. Noi, ceilalți, ajungem curînd, pe această cale, să construim o ideologie a stigmatului prin progresive diferențieri, pentru a ne proteja de răul major reprezentat de cel proscris. Nu este vorba doar despre o evaluare cognitivă, exprimată printr-un set de atitudini sociale depreciative, ci, cel mai adesea, despre acțiunea efectivă împotriva celui alt, care trebuie adus la ordine și făcut conștient că se cuvine să stea la locul său, cît mai departe simbolic de al nostru.

Modelul stigmei generalizate sugerează că persoanele care nu prezintă dizabilități se comportă într-o manieră prin care îi denigrează pe cei care au dizabilități. Gradul stigmatizării depinde de o varietate de factori, incluzând caracteristicile supervisorului (de exemplu, personalitate, contacte anterioare cu persoane cu dizabilități), angajaților cu dizabilități (de exemplu, natura dizabilității, performanța anterioară) și cele organizaționale (de exemplu, regulamente și proceduri, tehnologie).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

3.5 Autostigma

Autostigma este un proces de evaluare internă prin care oamenii se judecă pe ei înșiși. Această judecată poate fi un rezultat al mesajelor primite de la normele societale dar individul este cel care își creează judecata față de sine. Această judecată descrește stima de sine pe măsură ce o persoană îi spune celui care se judecă, că nu se potrivește sau nu este suficient de bun pentru a îndeplini expectanțele impuse de alții din mediul în care trăiește. În acest context, persoanele pot internaliza o identitate care să îi dezumanizeze și să îi determine să simtă rușine, inferioritate și să se urască (Lenhardt, 2004). Corrigan și Watson (2002) prezintă o serie de diferențele între această formă de stigmă și cea publică (*tabel 3.1*).

Tabel 3.1. Caracteristici ale stigmei publice și autostigmei

Tipul stigmei	Caracteristici
Stigma publică	
Stereotip	Convingere negativă despre un grup (periculozitate, incompetență)
Prejudiciu	Acordul cu convingerea și/ sau reacția emoțională negativă (furie, frică)
Discriminare	Răspuns comportamental la prejudiciu (evitarea)
Autostigma	
Stereotip	Convingere negativă despre sine (caracter slab, incompetență)
Prejudiciu	Acordul cu convingerea, reacție emoțională negativă (stimă de sine scăzută, autoeficacitate scăzută)
Discriminare	Răspuns comportamental la prejudiciu (erori în valorificarea oportunităților de muncă).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4. Metodologia cercetări

Cercetarea derulată în cadrul prezentului proiect și-a propus două obiective majore, i) identificarea factorilor psihosociali care determină gradul de pregătire pentru reinsertie în muncă a persoanelor cu dizabilități; și ii) descrierea factorilor psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu handicap. Pentru atingerea scopului au fost efectuate două studii, în cele două localități pilot ale proiectului: Baia Mare și Mediaș.

4.1 Studiul 1. Factorii care determină gradul de pregătire pentru reinsertie în muncă a persoanelor cu handicap

4.1.1 Participanți

În studiu au fost incluse 200 de persoane, câte 100 din fiecare dintre cele două localități pilot al proiectului. Participanții au fost incluși în studiu pe baza unei adeverințe care certifica statutul de handicapat al persoanei, precum și gradul de handicap. Au fost excluse din studiu persoanele imobilizate la pat, care nu se pot deplasa. Vârsta medie pentru lotul din Baia Mare este de $m=32.86$ ($sd=14.15$), iar pentru Mediaș este de $m=32.29$ ($sd=6.95$). Distribuția pe categorii de gen în cele două localități este următoarea: 55% bărbați vs. 44% femei pentru lotul din Baia Mare și 48% vs. 52% pentru lotul din Mediaș. Atât în lotul din Baia Mare, cât și în cel din Mediaș, majoritatea participanților la studiu (92%) sunt domiciliați în mediu urban. În ceea ce privește nivelul de școlarizare, distribuția în cele două localități este redată în tabelul de mai jos (vezi Tabel 4.1).

	Baia Mare	Mediaș
Fara studii	2.0	7.5
Scoala Primara	4.0	5.4
Gimnaziu	17.0	33.3
Scoala Profesionala/Liceu	69.0	50.5
Scoala Postliceala	2.0	2.2
Studii Superioare	6.0	1.1

Tabel 4.1 Distribuție nivel de școlarizare

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4.1.2 Materiale

În vederea atingerii obiectivelor studiului și pe baza literaturii de specialitate analizate, am ales adaptarea chestionarului Work and Social Adjustment Scale (WSAS) și a chestionarului Basic Interest Markers (BIM) în vederea evaluării nivelului de pregătire pentru reinsertia în muncă a persoanelor cu dizabilități, precum și identificarea domeniilor de interes în vederea angajării persoanelor cu dizabilități.

Traducerea și adaptarea chestionarului WSAS s-a realizat utilizând tehnica retroversiunii. Astfel, în prima etapă chestionarul a fost tradus din limba engleză în limba română de către doi experți care prin analiză și discuții au convenit asupra unei forme finale a traducerii. Această variantă a fost ulterior retradusă în limba engleză de către o altă persoană pentru a permite identificarea eventualelor diferențe dintre forma originală și cea adaptată în limba română. Diferențele identificate au fost minore, experții considerând că acestea se datorează specificului cultural autohton și nu necesită o revizuire a traducerii. Forma finală a instrumentului Scala de Muncă și Adaptare Socială (SMAS) prezintă cinci itemi sub forma unor afirmații legate de gradul în care problema persoanei cu dizabilitate îi afectează capacitatea de a realiza anumite activități. Aceste afirmații sunt evaluate pe o scală de la 0 la 8 unde 0 reprezintă "deloc afectat" și 8 "sever afectată", până în stadiul în care activitatea respectivă nu poate fi realizată. Prin însumarea punctajului de la fiecare item obținem scorul final pe chestionar.

Adaptarea chestionarului BIM s-a realizat urmând aceeași procedură ca și în cazul chestionarului SMAS. În prima etapă a adaptării s-au identificat de către experți scalele relevante pentru atingerea obiectivelor avute în vedere în acest studiu. Astfel, din cele 31 de scale din varianta originală a chestionarului s-au selectat 12 scale care au fost considerate ca fiind cele mai relevante pentru contextul socio-cultural al populației țintă vizată în studiu. Pentru fiecare scală s-au identificat 10 itemi din varianta inițială care au fost considerați cei mai potriviți pentru a acoperi constructul măsurat de fiecare scală. Reducerea numărului de itemi și scale a avut la bază și rațiuni de celeritate a aplicării ca urmare a numărului foarte mare de itemi din varianta inițială a acestuia. În următoarea etapă am aplicat într-un studiu pilot noul chestionar

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Indicatori de Bază ai Interesului (IBI) cu cei 120 de itemi pentru a evalua viabilitatea și validitatea acestuia. În urma analizei rezultatelor experții au decis reducerea numărului de itemi la 60 pentru a reduce timpul de completare a acestuia, constatându-se de către operatori numeroase plângeri legate de lungimea mult prea mare a acestuia. Astfel, în varianta finală a chestionarului IBI s-au păstrat cele 12 scale cu câte cinci itemi pe fiecare scală: Afaceri, Inginerie, Finanțe, Managementul resurselor umane, Tehnologia informației, Domeniul juridic, Muncă fizică, Muncă în aer liber, Muncă de birou, Servicii personale, Vânzări, Abilități profesionale. Răspunsul la fiecare afirmație (item) prezentă în chestionar se face pe o scală de la 1 la 3, unde 1 reprezintă "Nu îmi place deloc" și 3 reprezintă "Îmi place foarte mult". Scorul pe fiecare scală se obține prin însumarea scorurilor de la fiecare item, scorul total pe chestionar fiind suma punctajelor obținute pe fiecare scală.

4.1.3 Procedură

Colectarea datelor pentru cele două chestionare Indicatori de Bază ai interesului și Scala de Muncă și Adaptare Socială s-a realizat pe o perioadă de două săptămâni. Aplicarea s-a realizat de către operatori instruiți cu experiență în domeniu, la SEC în Baia Mare și la SEC în Mediaș. Participanții la studiu au completat varianta creion-hârtie a chestionarelor, aceasta realizându-se individual într-un spațiu adecvat amenajat.

4.1.4 Rezultate

Analiza statistică a rezultatelor a fost realizată prin utilizarea programului de analiză statistică SPSS ediția 18. Potrivit obiectivului formulat, descrierea factorilor psihosociali care determină gradul de pregătire pentru reinserție în muncă a persoanelor cu dizabilități, analiza statistică presupune în primul rând analiză descriptivă, elemente de inferență statistică fiind incluse doar în cazul unor comparații efectuate pe regiunile pilot ale cercetării, respectiv în cadrul regiunilor pe diferitele categorii gen, nivel de școlarizare și ocupație. Testele statistice aplicate au fost considerate ca fiind semnificative la pargul de 0.05.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

În prima fază a analizei s-a recurs la o analiză globală și ulterior una item cu item a Scalei de Ajustare Socială și Muncă, iar în a doua fază s-au analizat rezultatele Scalelor de Interes, realizându-se câte un profil al intereselor pentru cele două regiuni. Rezultatele analizei scorului global sunt prezentate în tabelul 4.2.

Tabel 4.2. Diferența de medii pe regiuni pilota la scala SMAS (N=200)

Localitate	Abatere	
	Medie	Standard
Baia Mare	13.9100	7.87413
Medias	19.7273	10.05071

Se observă că în medie, scorul global indică o ajustare mai redusă la condițiile sociale și de lucru în cazul participanților din Mediaș, valoarea calculată a testului statistic fiind $t(1, 187)=4.57$, $p<0.05$. Datele comparației efectuate pentru categoriile de gen este redată în tabelul 4.3.

Tabel 4.3. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la scala SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	15.1607	7.21054
	femei	12.3182	8.46270
Mediaș	bărbați	19.4894	10.02144
	femei	19.9423	10.16995

Datele din tabel indică o medie mai mare (adaptare mai bună la condițiile sociale) pentru bărbați comparativ cu femeile în Baia Mare. Diferența dintre medii este însă nesemnificativă statistic. În acest caz, valoarea calculată a testului statistic este $t(187)=1.83$, $p>0.05$.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

În ceea ce privește participanții din Mediaș, din nou, valorile celor două medii sunt mai apropiate. În acest caz bărbații nu par să se adapteze mai bine la condițiile sociale și de mediu decât femeile, diferența dintre medii fiind însă din nou ne semnificativă statistic. Valoarea calculată a testului statistic pentru Mediaș este $t(187)=0.22, p>0.05$.

Tabel 4.4. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la scala SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Inferioara	20.666 7	7.65942
	Medie	13.930 2	7.84075
	Superioara	8.6250	4.17261
Mediaș	Inferioara	20.416 7	12.28790
	Medie	18.987 0	9.43327
	Superioara	13.666 7	10.11599

Pentru regiunea Baia Mare valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=4.27, p<0.05$, comparațiile post hoc indică o diferență semnificativă între Nivel școlarizare inferior (fără studii sau școală primară) și celelalte două categorii, studii medii și superioare. Analiza similară efectuată pentru regiunea Mediaș indică o diferență ne semnificativă în ceea ce privește diferența nivelului de școlarizare, $F(2, 89)=0.56, p>0.05$, deși tendința prefigurată în cazul lotului din Baia Mare se păstrează (Tabel 4.4).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială**Investește în oameni!**Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702****ID54702**

Tabel 4.5. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la scala SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	14.851 9	7.46635
	Calificare nivel mediu	10.666 7	6.50641
	Calificare nivel superior	9.6667	5.75774
Mediaș	Necalificat	20.333 3	10.27132
	Calificare nivel mediu	20.793 1	11.16877
	Calificare nivel superior	12.875 0	9.14076

Pentru regiunea Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=3.37$, $p<0.05$, există diferențe post hoc semnificative între categoria de ocupație Necalificat și celelalte două categorii (calificarea nivel mediu și superior). Analiza datelor pentru cea de-a doua regiune (Mediaș), unde valoarea testului statistic este $F(2, 89)=1.76$, $p>0.05$ a relevat diferențe post hoc nesemnificative pentru categoriile de ocupații menționate (Tabel 4.5).

4.1.5 Analiza pe itemi- abilitatea de a lucra

Tabelul 4.6 indică existența unei diferențe semnificative din punct de vedere statistic între cele două regiuni. Astfel, abilitatea de a lucra a participanților din Mediaș este mai grav afectată decât a celor din Baia Mare.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială**Investește în oameni!**Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702****ID54702**

Tabel 4.6. Diferența de medii pe regiuni pilot la primul item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Abatere	
	Medie	Standard
Baia Mare	3.50	2.227
Mediaș	4.52	2.247

Valoarea calculată a testului statistic este $t(197)=3.21$, $p<0.05$. Se poate observa de asemenea că abilitatea de a lucra a celor din Mediaș este afectată sever.

Tabel 4.7. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la primul item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	3.73	2.040
	femei	3.20	2.436
Mediaș	bărbați	4.51	1.988
	femei	4.52	2.477

Diferențele dintre genuri pentru primul item al scalei SMAS sunt nesemnificative statistic atât în cazul regiunii Baia Mare, unde $t(187)=1.78$, $p>0.05$, cât și în cazul regiunii Mediaș, unde $t(187)=0.19$, $p>0.05$. Dacă în Baia Mare media bărbaților este mai mare decât media femeilor, în Mediaș scorurile femeilor sunt mai mari, comparativ cu scorurile bărbaților (*Tabel 4.7*).

În ceea ce privește diferențele de medii pe categorii de școlarizare, în Baia Mare s-au obținut diferențe post hoc nesemnificative între nivelul de școlarizare inferior, mediu și superior.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială**Investește în oameni!**Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702****ID54702**

Tabel 4.8. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la primul item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Inferioara	4.83	2.401
	Medie	3.47	2.242
	Superioara	2.88	1.727
Mediaș	Inferioara	4.83	2.329
	Medie	4.31	2.184
	Superioara	3.00	1.732

Valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=1.41$, $p>0.05$. Rezultate similare (diferențe post hoc ne semnificative) au fost obținute și pentru regiunea Mediaș, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=0.87$, $p>0.05$ (Tabel 4.8).

Valorile calculate post hoc în cazul primei regiuni pilot - Baia Mare, indică existența unei diferențe ne semnificative între categoriile ocupaționale din tabelul 4.9. Pentru această regiune, valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=1.44$, $p>0.05$.

Tabel 4.9. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la primul item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	3.67	1.941
	Calificare nivel mediu	2.76	2.468
	Calificare nivel superior	2.67	1.923
Mediaș	Necalificat	4.22	2.587
	Calificare nivel mediu	4.97	2.322
	Calificare nivel superior	2.63	1.847

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

În ceea ce privește regiunea Mediaș, comparațiile post hoc indică o diferență semnificativă între nivelul mediu și cel superior de calificare. Valoarea calculată a testului statistic este Mediaș $F(2, 89)=3.27, p<0.05$ (Tabel 4.9).

4.1.6 Analiza pe item - gospodărirea casei

Tabelul 4.10 ilustrează diferența mediilor la cel de-al doilea item al scalei SMAS pentru cele două regiuni.

Tabel 4.10. Diferența de medii pe regiuni pilot la al doilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Abatere	
	Medie	Standard
Baia Mare	2.54	1.872
Mediaș	4.27	2.415

Se observă existența unei diferențe semnificative din punct de vedere statistic între Mediaș și Baia Mare, gospodărirea casei fiind mai sever afectată în cazul participanților din Mediaș, față de cei din Baia Mare. Valoarea calculată a testului statistic este $t(197)=5.66, p<0.05$.

Tabel 4.11. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la al doilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	2.75	1.791
	femei	2.27	1.957
Mediaș	bărbați	4.36	2.506
	femei	4.19	2.352

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Deși mediile obținute de bărbați sunt mai mari decât cele ale femeilor în ceea ce privește gospodărirea casei, nu există diferențe semnificative statistic între bărbați și femei în niciuna dintre cele două regiuni. Valoarea calculată a testului statistic pentru Baia Mare este $t(187)=1.27$, $p>0.05$, iar pentru Mediaș este $t(187)=0.34$, $p>0.05$ (Tabel 4.11).

Tabel 4.12. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la al doilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Inferioara	4.00	2.098
	Medie	2.51	1.877
	Superioara	1.75	1.035
Mediaș	Inferioara	4.33	2.902
	Medie	4.10	2.309
	Superioara	3.00	3.000

Pentru regiunea Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=2.63$, $p>0.05$, comparațiile post hoc indică diferențe ne semnificative între nivelurile de școlarizare inferior, mediu și superior.

Valoarea calculată a testului statistic pentru Mediaș este $F(2, 89)=0.37$, $p>0.05$, comparațiile post hoc indicând diferențe ne semnificative în ceea ce privește nivelul de școlarizare inferior, cel mediu și cel superior. Aceste aspecte sunt evidențiate în tabelul 4.12.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Tabel 4.13. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la al doilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	2.74	1.873
	Calificare nivel mediu	2.19	1.861
	Calificare nivel superior	1.42	.515
Mediaș	Necalificat	4.22	2.587
	Calificare nivel mediu	4.31	2.480
	Calificare nivel superior	3.13	2.100

Datele din tabelul 4.13 indică existența unei diferențe post hoc semnificative statistic în cazul regiunii Baia Mare, între persoanele necalificate și cele cu calificare de nivel superior. Valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=2.59$, $p<0.05$. În ceea ce privește regiunea Mediaș, comparațiile post hoc indică diferențe nesemnificative între categoriile ocupaționale (necalificat, calificare nivel mediu și calificare nivel superior). Valoarea calculată a testului statistic este Mediaș $F(2, 89)=0.75$, $p>0.05$.

4.1.7 Analiza pe item - activitățile de socializare

Activitățile de socializare sunt mai sever afectate în rândul respondenților din Mediaș, comparativ cu cei din Baia Mare.

Tabel 4.14. Diferența de medii pe regiuni pilot la al treilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	3.03	2.081
Medias	4.26	2.389

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Astfel, se observă o diferență semnificativă statistic între cele două regiuni pilot pentru acest item, valoarea calculată a testului statistic fiind $t(197)=3.88$, $p<0.05$ (Tabel 4.14).

Tabel 4.15. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la al treilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	3.25	1.890
	femei	2.75	2.294
Mediaș	bărbați	4.11	2.315
	femei	4.40	2.468

Diferențele dintre genuri pentru activitățile de socializare sunt ne semnificative statistic atât în cazul regiunii Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $t(187)=1.19$, $p>0.05$, cât și în cazul regiunii Mediaș, unde valoarea calculată a testului statistic este $t(187)=0.61$, $p>0.05$ (Tabel 4.15).

În ceea ce privește diferențele de medii pe categorii de școlarizare, în Mediaș s-au obținut diferențe post hoc ne semnificative între nivelul de școlarizare inferior, mediu și superior.

Tabel 4.16. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la al treilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	Inferioara	4.50	1.871
	Medie	3.07	2.080
	Superioara	1.50	1.309
Mediaș	Inferioara	4.17	2.517
	Medie	4.14	2.360
	Superioara	4.00	3.464

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=0.37$, $p>0.05$. Pentru regiunea Baia Mare, valorile obținute indică diferențe post hoc semnificative între nivelul de școlarizare inferior și cel superior, precum și între nivelul de școlarizare superior și cel mediu. Valoarea calculată a testului statistic pentru Baia Mare este $F(2, 89)=3.88$, $p<0.05$ (vezi tabel 4.16).

Tabel 4.17. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la al treilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	3.26	1.893
	Calificare nivel mediu	2.10	1.609
	Calificare nivel superior	1.75	1.913
Mediaș	Necalificat	2.455	.818
	Calificare nivel mediu	2.627	.488
	Calificare nivel superior	1.598	.565

Datele din tabelul 4.17 indică diferențe post hoc semnificative între persoanele necalificate și restul respondenților (cei cu calificare de nivel mediu și superior) pentru Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=3.93$, $p<0.05$. Pentru regiunea Mediaș, diferențele post hoc sunt ne semnificative, valoarea calculată a testului statistic fiind $F(2, 89)=2.59$, $p>0.05$.

4.1.8 Analiza pe item - activitățile recreaționale private

Se observă o diferență semnificativă statistic între cele două regiuni pilot pentru itemul patru al scalei SMAS, activitățile recreaționale private fiind mai sever afectate în rândul respondenților din Mediaș, comparativ cu cei din Baia Mare.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Tabel 4.18. Diferența de medii pe regiuni pilot la al patrulea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Abatere	
	Medie	Standard
Baia Mare	2.51	1.987
Medias	3.23	2.166

Valoarea calculată a testului statistic este $t(197)=2.45$, $p<0.05$.

Tabel 4.19. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la al patrulea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	2.86	2.022
	femei	2.07	1.873
Mediaș	bărbați	3.02	2.172
	femei	3.42	2.163

Pentru regiunea Baia Mare, valoarea calculată a testului statistic este $t(187)=2.00$, $p<0.05$. Există diferențe semnificative din punct de vedere statistic între genuri, bărbații având o medie mai mare decât femeile pe dimensiunea vizată. În regiunea Mediaș însă, nu există diferențe semnificative între mediile femeilor și cele ale bărbaților, valoarea calculată a testului statistic fiind $t(187)=0.91$, $p>0.05$.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VESTAsociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială**Investește în oameni!**Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702****ID54702**

Tabel 4.20. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la al patrulea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Inferioara	4.00	1.673
	Medie	2.51	2.022
	Superioara	1.38	.916
Mediaș	Inferioara	3.00	2.558
	Medie	3.18	2.005
	Superioara	.67	1.155

În ceea ce privește diferențele de medii pe categorii de școlarizare pentru regiunea Baia Mare, valorile obținute indică diferențe post hoc semnificative între nivelul de școlarizare inferior și cel superior. Valoarea calculată a testului statistic pentru Baia Mare este $F(2, 89)=3.11$, $p<0.05$.

Pentru regiunea Mediaș s-au obținut diferențe post hoc ne semnificative între nivelul de școlarizare inferior, mediu și superior. Valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=2.14$, $p>0.05$. Aceste aspecte sunt evidențiate în tabelul 4.20.

Tabel 4.21. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la al patrulea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	2.70	1.977
	Calificare nivel mediu	1.52	1.569
	Calificare nivel superior	1.83	1.749
Mediaș	Necalificat	3.67	2.179
	Calificare nivel mediu	3.21	2.541
	Calificare nivel superior	2.88	2.031

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Datele din tabelul 4.21 indică diferențe post hoc semnificative între persoanele necalificate și cele cu calificare de nivel mediu pentru Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=2.72$, $p<0.05$. Pentru regiunea Mediaș, diferențele post hoc sunt nesemnificative, valoarea calculată a testului statistic fiind $F(2, 89)=0.23$, $p>0.05$

4.1.9 Analiza pe item – relații apropiate

Datele obținute pentru itemul ce vizează relațiile apropiate ale respondenților indică existența unei diferențe semnificative statistic între cele două regiuni pilot.

Tabel 4.22. Diferența de medii pe regiuni pilot la al cincilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Abatere	
	Medie	Standard
Baia Mare	2.33	2.030
Mediaș	3.44	2.200

Respondenții din Mediaș manifestă o abilitate mai redusă de a menține relații apropiate, comparativ cu cei din Baia Mare. Valoarea calculată a testului statistic este $t(197)=3.71$, $p<0.05$ (Tabel 4.22).

Tabel 4.23. Diferența de medii pe categorii de gen, pentru cele două regiuni pilot la al cincilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Gen	Abatere	
		Medie	Standard
Baia Mare	bărbați	2.57	2.026
	femei	2.02	2.017
Mediaș	bărbați	3.49	2.245
	femei	3.40	2.181

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Diferențele dintre genuri pentru itemul cinci sunt ne semnificative statistic atât în cazul regiunii Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este, $t(187)=1.34$ $p>0.05$, cât și în cazul regiunii Mediaș, unde valoarea calculată a testului statistic este $t(187)=0.19$, $p>0.05$ (tabelul 4.23).

Tabel 4.24. Diferența de medii pe categorii de nivel de școlarizare, pentru cele două regiuni pilot la al cincilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Nivel de școlarizare	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Inferioara	3.33	1.033
	Medie	2.37	2.109
	Superioara	1.13	.991
Mediaș	Inferioara	4.08	2.778
	Medie	3.25	2.085
	Superioara	3.00	2.646

Pentru regiunea Baia Mare, unde valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=2.11$, $p>0.05$, comparațiile post hoc indică diferențe ne semnificative între nivelurile de școlarizare inferior, mediu și superior.

Similar și pentru Mediaș, unde valoarea calculată a testului statistic este $(2, 89)=0.79$, $p>0.05$, comparațiile post hoc indică diferențe ne semnificative în ceea ce privește nivelurile de școlarizare inferior, mediu și superior.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Tabel 4.25. Diferența de medii pe categorii ocupație, pentru cele două regiuni pilot la al cincilea item al scalei SMAS (N=200)

Localitate	Ocupație	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	Necalificat	2.48	1.909
	Calificare nivel mediu	2.10	2.211
	Calificare nivel superior	2.00	1.907
Mediaș	Necalificat	3.67	1.581
	Calificare nivel mediu	3.76	2.231
	Calificare nivel superior	1.88	2.167

Datele din tabelul 4.25 indică existența unei diferențe post hoc ne semnificative statistic în cazul regiunii Baia Mare, între persoanele necalificate și cele cu calificare de nivel mediu și superior. Valoarea calculată a testului statistic este $F(2, 89)=0.31$, $p>0.05$. Similar, în ceea ce privește regiunea Mediaș, comparațiile post hoc indică diferențe ne semnificative între categoriile ocupaționale (necalificat, calificare nivel mediu și calificare nivel superior). Valoarea calculată a testului statistic este Mediaș $F(2, 89)=2.56$, $p>0.05$.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

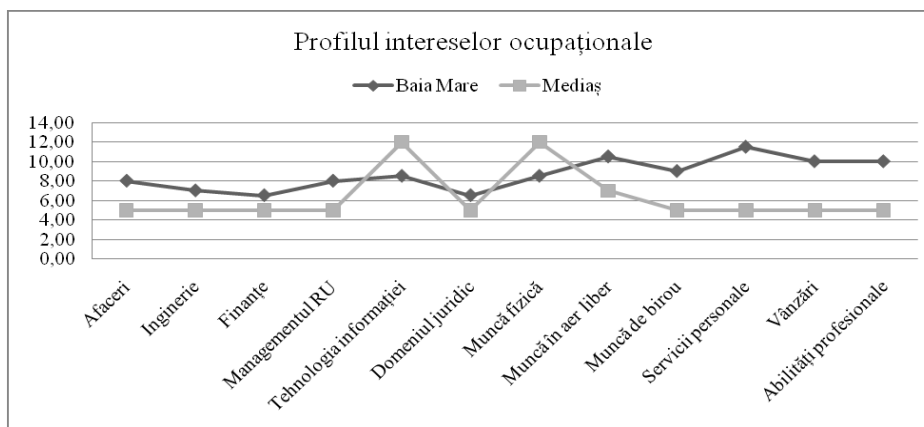
Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4.1.10 Profilul intereselor ocupaționale

Pe baza chestionarului IBI completat de către participanții la studiu au fost elaborate profilele intereselor ocupaționale pentru cele două regiuni pilot ale proiectului: Baia Mare și Mediaș.

Grafic 4.1 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate moderat

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate mediu, fără calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Servicii personale (11,5) precum și Muncă în aer liber (10,5), în regiunea Baia Mare. În cazul regiunii Mediaș, se observă un interes crescut pentru Tehnologia informației (12,00) și domeniul Muncii fizice (12,00). Diferențele observate între regiunea Baia Mare și regiunea Mediaș pot fi explicate prin numărul redus de persoane care s-au încadrat în caracteristicile acestui profil ocupațional, 2 persoane în regiunea Baia Mare și o persoană în regiunea Mediaș.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

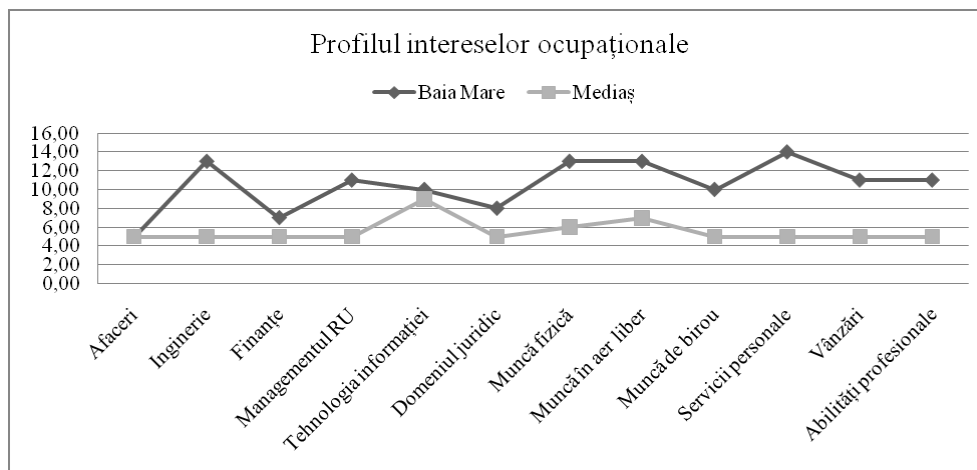
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.2 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Conform graficului 4.2, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate mediu, fără calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Servicii personale (14.00), pe următorul loc regasindu-se Inginerie, Muncă fizică și Muncă în aer liber (13.00). În ceea ce privește regiunea Mediaș, interesul este crescut în special pentru ocupații precum Tehnologia informației (9.00), sau Munca în aer liber (7.00). Luând în considerare faptul că pentru regiunea din Baia Mare 11 persoane au completat chestionarul, iar pentru regiunea Mediaș doar o persoană, profilul intereselor ocupaționale pentru zona Mediaș trebuie privit cu rezervă.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

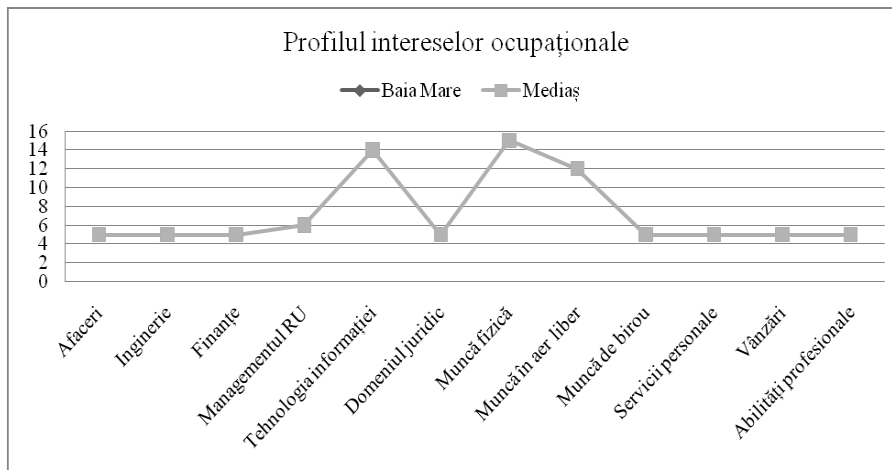
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

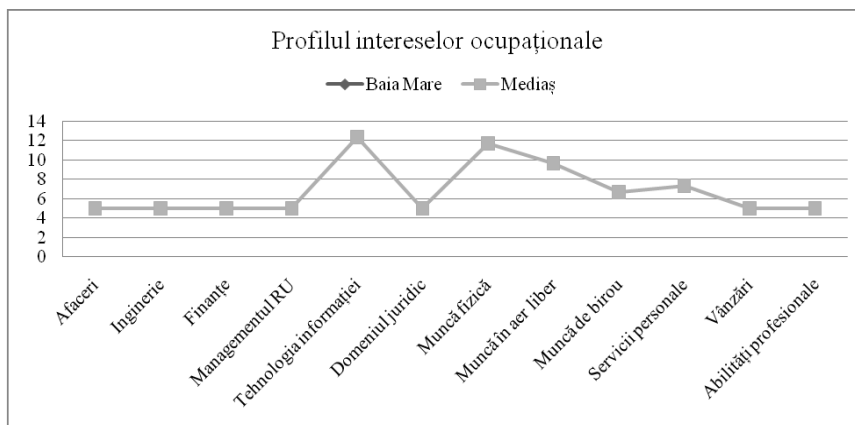
Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.3 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate grav

Graficul de mai sus evidențiază faptul că pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate grav, fără calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Muncii fizice (15.00) precum și pentru cel al Tehnologiei informației (14.00), în regiunea Mediaș. În ceea ce privește regiunea Baia Mare, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Grafic 4.4 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate ușor

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

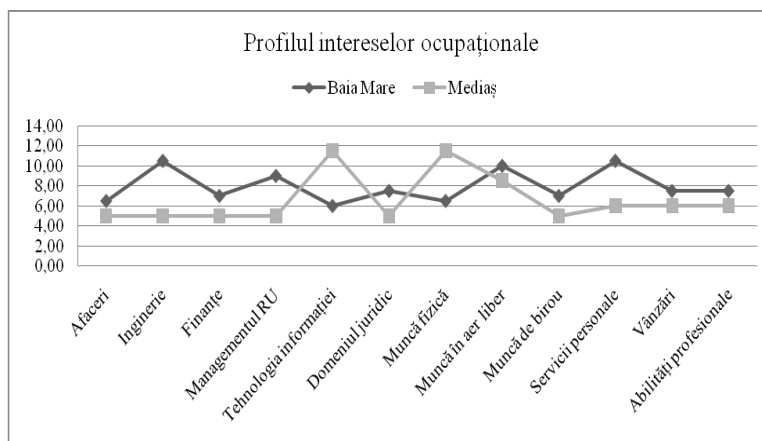
Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

De asemenea, din graficul de mai sus se poate observa că pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate ușor, cu un nivel mediu de calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Tehnologiei informației (12.33) precum și pentru cel al Muncii fizice (11.66) în regiunea Mediaș. În ceea ce privește regiunea Baia Mare, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Grafic 4.5 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate moderat

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate mediu, cu un nivel mediu de calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Ingineriei (10,5) precum și pentru cel al Muncii în aer liber, respectiv Muncii personale (10,0) în regiunea Baia Mare. În cazul regiunii Mediaș, se observă un interes crescut pentru Tehnologia informației (11.50) și domeniul Muncii fizice (11.5). Diferențele observate între regiunea Baia Mare și regiunea Mediaș pot fi explicate prin numărul redus de persoane care s-au încadrat în caracteristicile acestui profil ocupațional, 2 persoane în regiunea Baia Mare și 2 persoane în regiunea Mediaș.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

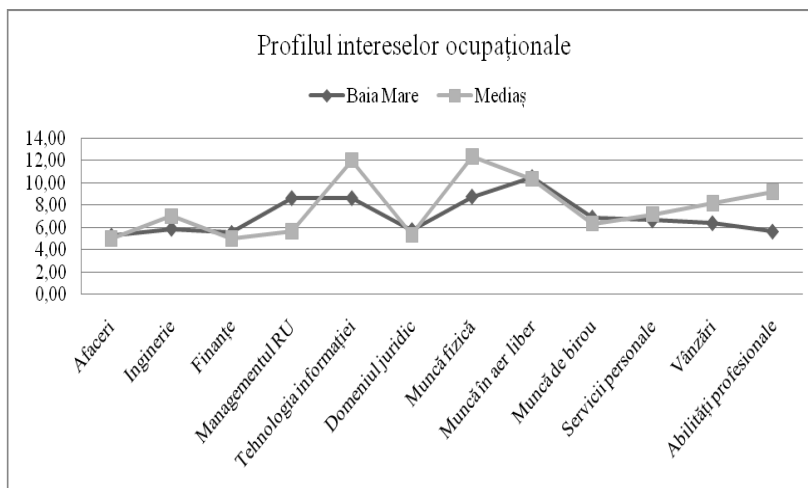
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.6 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Conform graficului 4.6, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate accentuat, cu un nivel mediu de calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional Muncă fizică(8.75), pe următorul loc regasindu-se Managementul Resurselor Umane și Tehnologia informației(8.62). În ceea ce privește regiunea Mediaș, interesul este crescut în special pentru ocupații precum Muncă fizică (12.33) și Tehnologia informației (12.00).

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

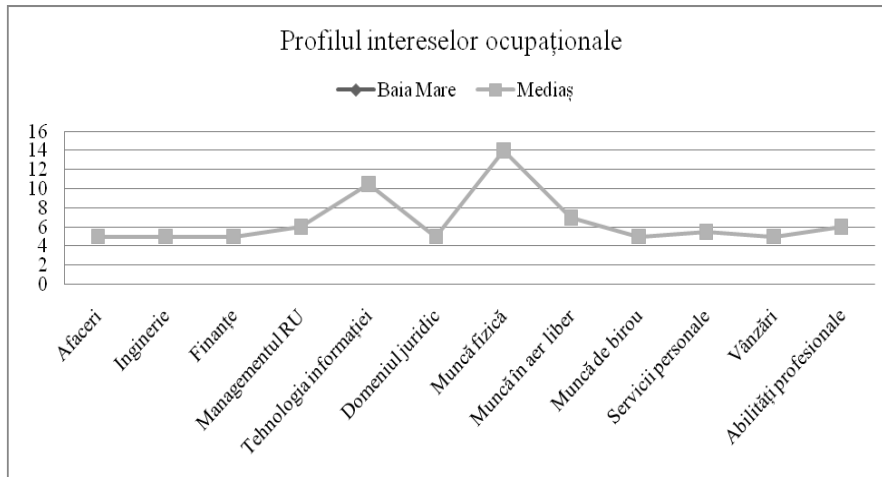
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

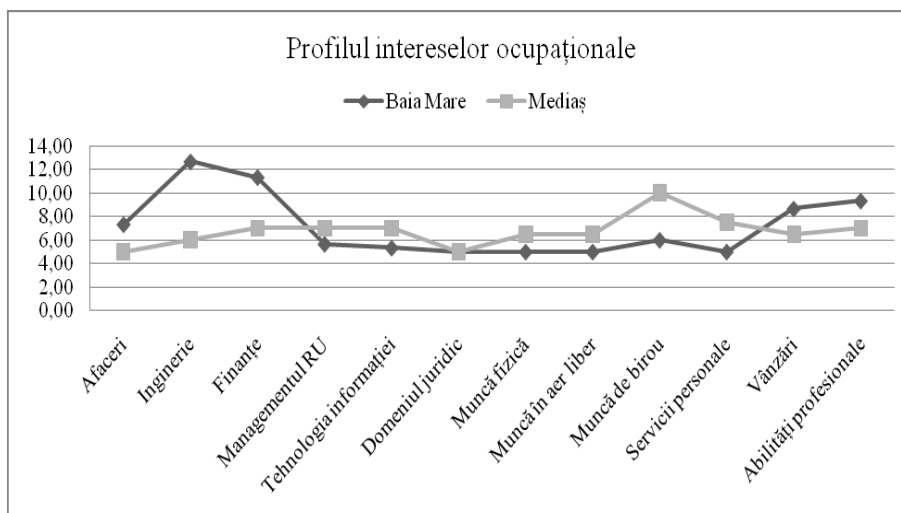
Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.7 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate ușor

Graficul 4.7 arată că pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate ușor și un nivel mediu de calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniile ocupaționale Tehnologia informației (12.00) și Muncă fizică (11.5) în regiunea Mediaș. În ceea ce privește regiunea Baia Mare, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Grafic 4.8 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel superior de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate moderat

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

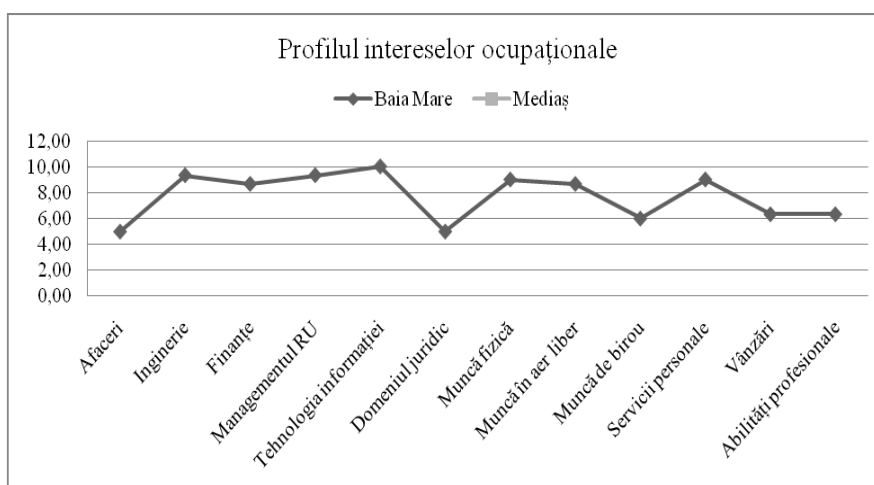
Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate mediu și un nivel superior de calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Ingineriei (12,66) precum și pentru cel al Finanțelor (11,33) în regiunea Baia Mare. În cazul regiunii Mediaș, se observă un interes crescut pentru Munca de birou (10,00). Diferențele observate între regiunea Baia Mare și regiunea Mediaș pot fi explicate prin numărul redus de persoane care s-au încadrat în caracteristicile acestui profil ocupațional, 3 persoane în regiunea Baia Mare și 2 persoane în regiunea Mediaș.

Grafic 4.9 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex masculin cu un nivel superior de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Graficul de mai sus evidențiază că pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate accentuat, cu un nivel superior de calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Tehnologiei informației (12.33) precum și pentru cel al Managementului RU (9.00) în regiunea Baia Mare. În ceea ce privește regiunea Mediaș, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

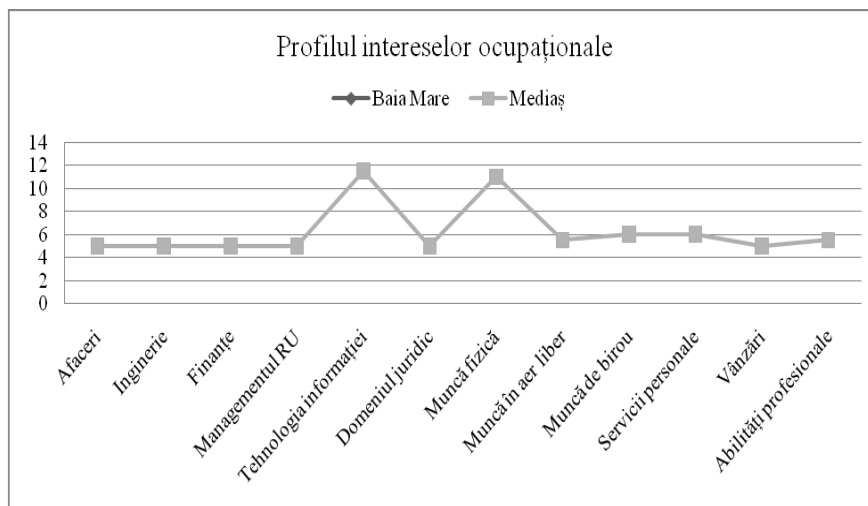
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.10 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate ușor

Conform graficului 4.10, pentru persoanele de sex masculin cu un grad de dizabilitate accentuat, cu un nivel superior de calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniile ocupaționale Tehnologia informației (11.55) și Muncă fizică (11.00), în regiunea Mediaș. În ceea ce privește regiunea Baia Mare nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

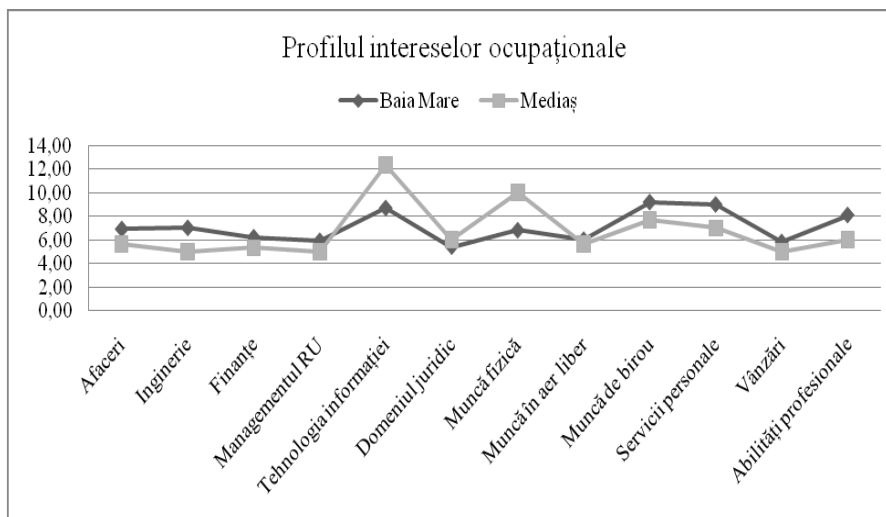
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.11 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Conform graficului 4.11, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate accentuat, fără calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional Muncă de birou (9.2), pe următorul loc regasindu-se Serviciile personale (9.00). În ceea ce privește regiunea Mediaș interesul este crescut în special pentru ocupații precum Tehnologia informației (12.33). Luând în considerare faptul că pentru regiunea din Baia Mare 10 persoane au completat chestionarul, iar pentru regiunea Mediaș doar 3 persoane, profilul intereselor ocupaționale pentru zona Mediaș trebuie privit cu rezervă.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

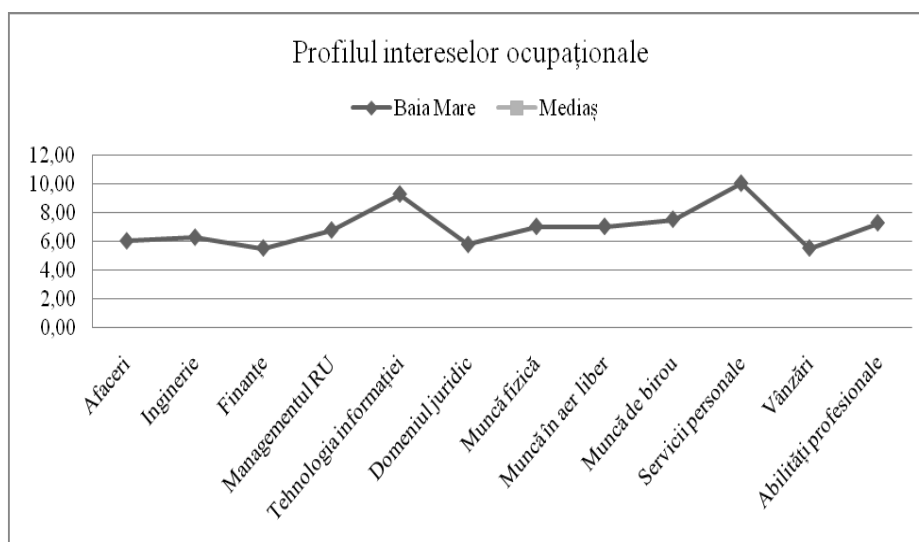
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.12 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate grav

Graficul 4.12 evidențiază faptul că pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate grav, fără calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Servicii personale (10.00) și Tehnologia informației (9.25), în regiunea Baia Mare. În ceea ce privește regiunea Mediaș nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

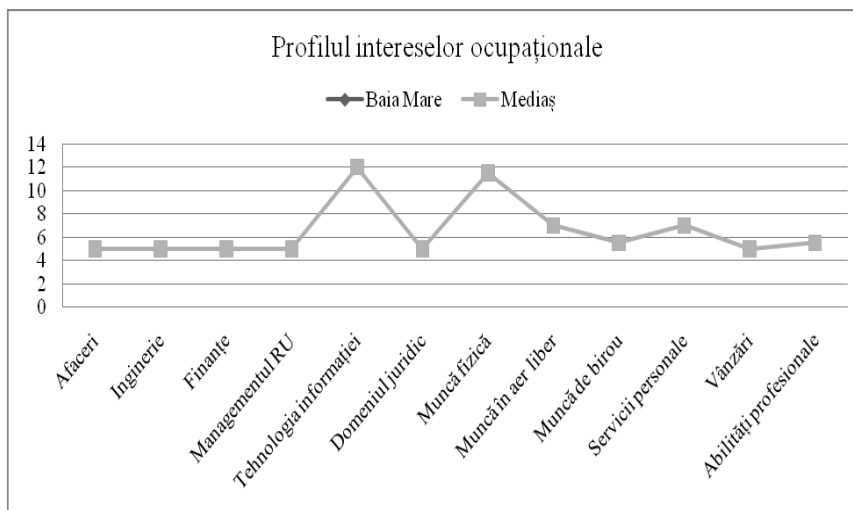
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.13 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin fără calificare în muncă cu un grad de dizabilitate ușor

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate ușor, fără calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Serviciilor personale (10.00) precum și pentru cel al Tehnologiei informației (9.25) în regiunea Baia Mare. În ceea ce privește regiunea Mediaș, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

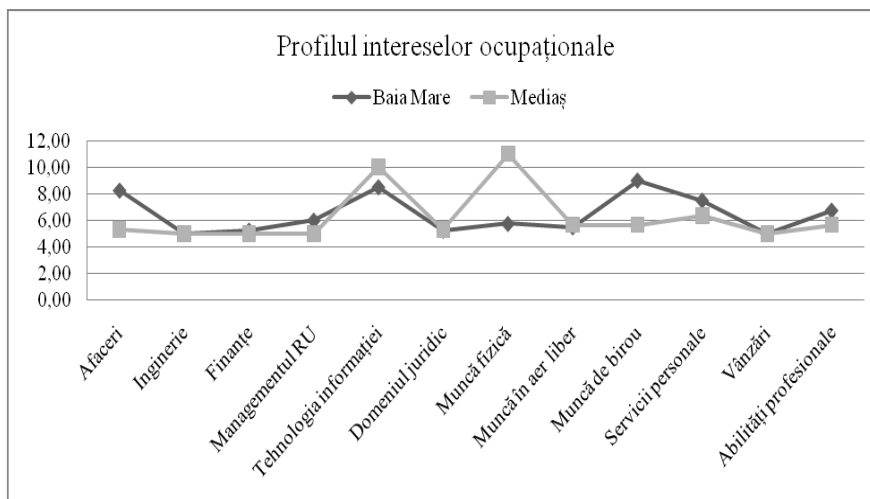
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.14 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate moderat

Conform graficului 4.14, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate mediu, cu un nivel mediu de calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Muncă de birou (9.00), pe următorul loc regasindu-se Tehnologia informației (8.5). În ceea ce privește regiunea Mediaș interesul este crescut în special pentru ocupații precum Munca fizică (11.00) și Tehnologia informației (10.00). Luând în considerare faptul că pentru regiunea din Baia Mare 4 persoane au completat chestionarul, iar pentru regiunea Mediaș doar 3 persoane, profilul intereselor ocupaționale pentru zona Mediaș trebuie privit cu rezervă.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

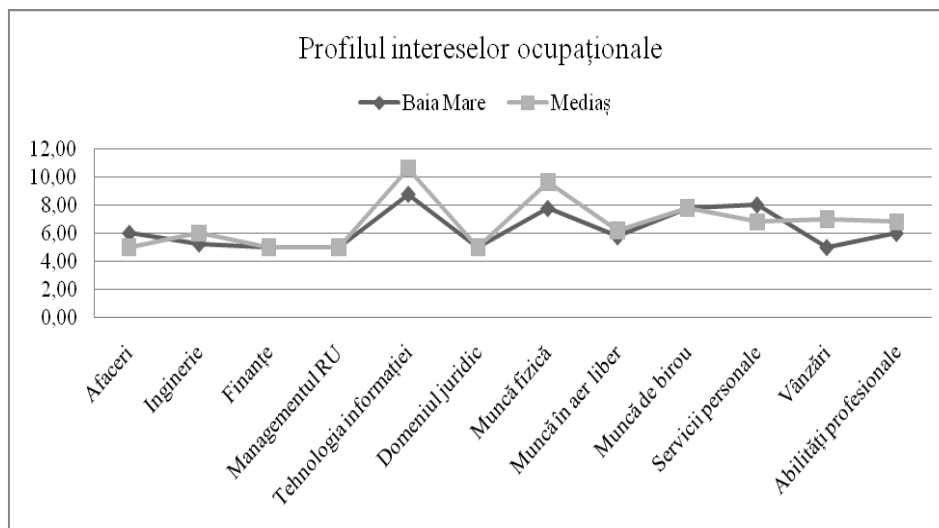
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.15 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel mediu de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Conform graficului 4.15, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate accentuat, cu un nivel mediu de calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Tehnologiei informației (8.75), pe următorul loc regasindu-se Serviciile personale (8.00). În ceea ce privește regiunea Mediaș, interesul este crescut în special pentru ocupații precum Tehnologia informației (10.60) și Munca fizică (9.60).

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

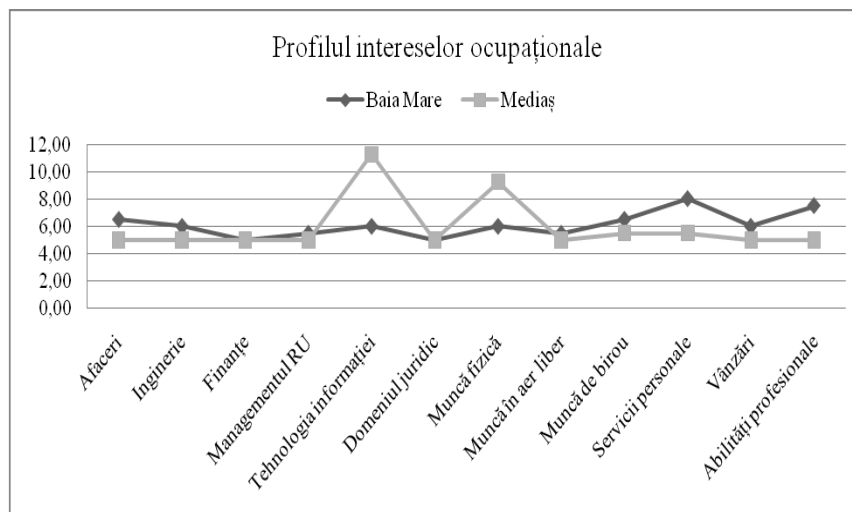
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
 Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.16 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel mediu calificare în muncă cu un grad de dizabilitate grav

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate grav, cu un nivel mediu de calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Servicii personale (8.00) precum și pentru Abilități profesionale (7.5), în regiunea Baia Mare. În cazul regiunii Mediaș se observă un interes crescut pentru Tehnologia informației (11.5) și domeniul Muncii fizice (9.25). Luând în considerare faptul că pentru regiunea din Mediaș 4 persoane au completat chestionarul, iar pentru regiunea Baia Mare doar 2 persoane, profilul intereselor ocupaționale pentru zona Baia Mare trebuie privit cu rezervă.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

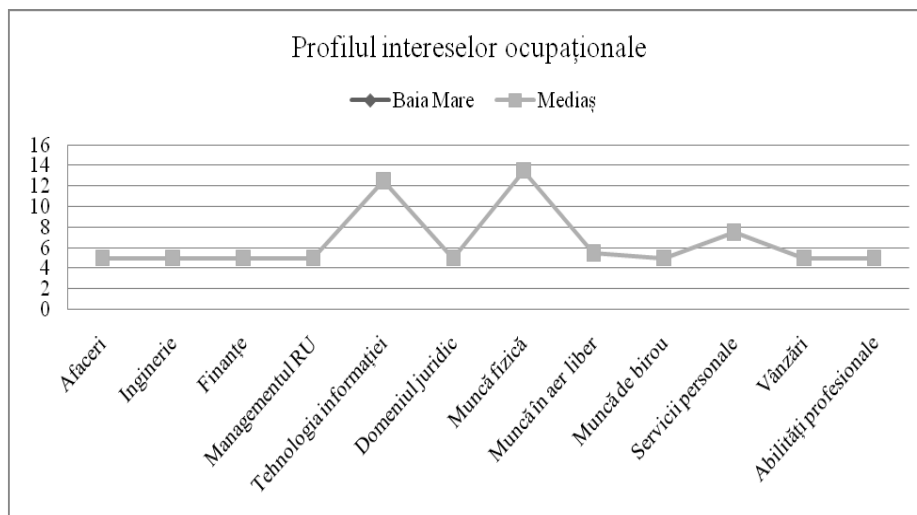
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.17 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel superior de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate ușor

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate ușor, cu un nivel superior de calificare în muncă, există un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Muncă în aer liber (13.5) precum și de tip Tehnologia informației (12.5) în regiunea Mediaș. În ceea ce privește regiunea Baia Mare, nu poate fi realizat un profil al intereselor ocupaționale, deoarece nicio persoană corespunzătoare profilului stabilit nu a răspuns la chestionar.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

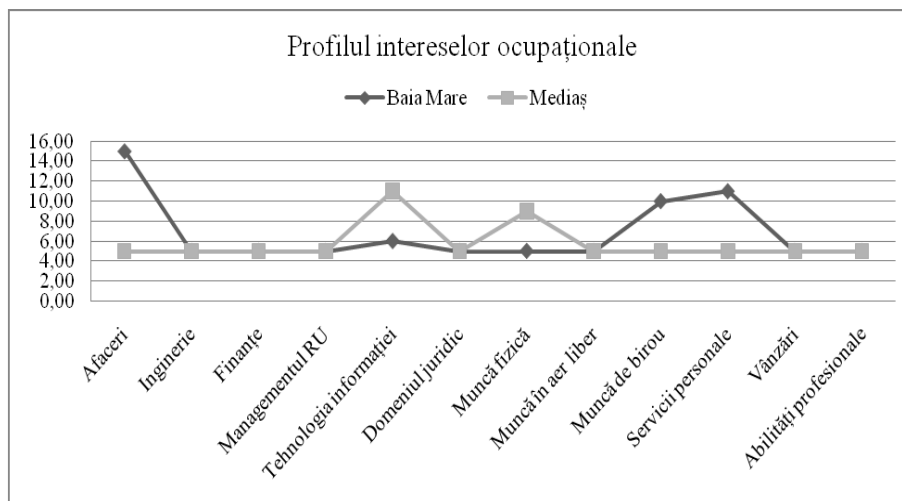
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.18 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel superior de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate moderat

După cum se poate observa din graficul de mai sus, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate mediu, cu un nivel superior de calificare în muncă există un interes crescut pentru domeniul ocupațional al Afacerilor (15.00), precum și pentru cel al Serviciilor personale (11.00), în regiunea Baia Mare. În cazul regiunii Mediaș se observă un interes crescut pentru Tehnologia informației (11.00) și domeniul Muncii fizice (9.00). Diferențele observate între regiunea Baia Mare și regiunea Mediaș pot fi explicate prin numărul redus de persoane care s-au încadrat în caracteristicile acestui profil ocupațional, o persoană în regiunea Baia Mare și 1 persoană în regiunea Mediaș.

Nu fi GRI, când poți fi VERDE ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

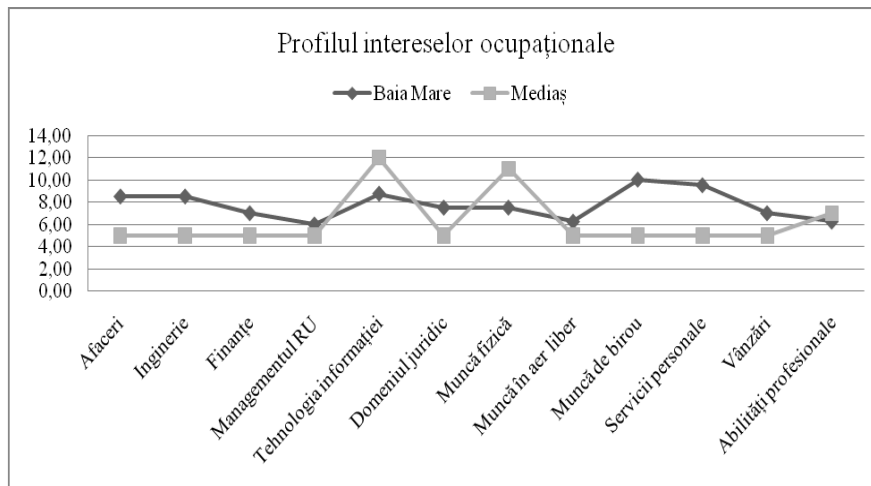
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.19 Profilul intereselor ocupaționale ale persoanelor de sex feminin cu un nivel superior de calificare în muncă cu un grad de dizabilitate accentuat

Conform graficului 4.19, pentru persoanele de sex feminin cu un grad de dizabilitate accentuat, cu un nivel superior de calificare în muncă, se poate observa un interes crescut pentru domeniul ocupațional de tip Muncă de birou (10.00), pe următorul loc regasindu-se Servicii personale (9.5). În ceea ce privește regiunea Mediaș interesul este crescut în special pentru ocupații precum Tehnologia informației (12.00), precum și pentru Muncă fizică (11.00). Luând în considerare faptul că pentru regiunea din Baia Mare 4 persoane au completat chestionarul, iar pentru regiunea Mediaș doar o persoană, profilul intereselor ocupaționale pentru zona Mediaș trebuie privit cu rezervă.

4.1.11 Discuții și concluzii

Persoanele cu dizabilități adesea experimentează dificultăți de angajare, cauzate fie de autostigmă sau lipsă de încredere în sine, fie de stigmatizarea din partea celorlalți și de refuzul de a participa la integrare. În ciuda percepțiilor generale, integrarea în societate și în mediul organizațional a persoanelor cu dizabilități s-a dovedit a avea beneficii semnificative atât pentru angajatori, cât și pentru angajați.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

În ceea ce privește interesul persoanelor cu dizabilități, un sondaj realizat în USA a evidențiat faptul că dintre aproximativ 15 milioane de persoane cu dizabilități fără un loc de muncă, 10 milioane își doresc să se angajeze. Mai mult decât atât, cercetările arată că persoanele cu dizabilități au o productivitate egală sau mai bună decât a colegilor fără dizabilități, mai puține accidente de muncă, o mai bună respectare a programului de muncă, o mai mare stabilitate pe un post de muncă, precum și un impact pozitiv asupra climatului de la locul de muncă. Aceste aspecte pot duce la îmbunătățirea funcționării pe mai multe planuri a persoanelor cu dizabilități, precum și la creșterea stării acestora de bine.

Cercetarea prezentată a pornit de la două obiective majore, i) identificarea factorilor psihosociali care determină gradul de pregătire pentru reinserție în muncă a persoanelor cu dizabilități și ii) descrierea factorilor psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu handicap. Pentru realizarea celor propuse au fost efectuate două studii, în două localități pilot ale proiectului: Baia Mare și Mediaș.

În acest studiu au fost incluse 200 de persoane, câte 100 din fiecare din cele două localități pilot ale proiectului, vârsta medie pentru lotul din Baia Mare fiind $m=32.86$ ($sd=14.15$), iar pentru Mediaș $m=32.29$ ($sd=6.95$). Dintre aceștia, în Baia Mare 55% dintre participanți sunt bărbați, iar 44% femei. În cadrul lotului din Mediaș, 48% sunt bărbați, iar 52% femei. Majoritatea participanților din ambele regiuni (92%) sunt domiciliați în mediu urban.

Rezultatele obținute în urma analizei item pe item pentru abilitatea de a lucra indică faptul că există o diferență ne semnificativă. În acest caz abilitatea de a lucra este manifestată în egală măsură atât de femeile cât și de bărbații cu orice grad de dizabilitate. De asemenea nu există nicio diferență semnificativă între nivelul de școlarizare superior și inferior. Indiferent de nivelul de școlarizare, persoanele cu dizabilități pot manifesta în egală măsură abilitățile de a lucra la nivelul de calificare unde se încadrează.

Rezultatele obținute în urma analizei item pe item pentru activitățile de socializare indică faptul că persoanele cu un nivel de școlarizare superior se descurcă mai bine în astfel de activități decât cele cu un nivel mediu sau inferior de școlarizare. Conform analizei statistice nu

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

s-au observat diferențe semnificative de gen, prin urmare rezultatele obținute sunt valabile atât pentru femei cât și pentru bărbați. Persoanele cu un nivel de școlarizare ridicat pot obține scoruri mai mari la itemi de socializare decât persoanele cu un nivel mediu sau inferior de școlarizare, datorită abilităților de comunicare dezvoltate în cadrul programelor de școlarizare la care au participat. Rezultatele nu indică existența unei diferențe de gen, ceea ce înseamnă că performanțe ridicate în activitățile de socializare pot obține atât femeile cât și bărbații, indicatorul puternic fiind nivelul de educație.

Pentru itemul activități recreaționale private, se poate observa o diferență semnificativă între femei și bărbați, acest lucru indicând faptul că bărbații au o medie mai mare decât femeile pe dimensiunea vizată. Prin urmare, vor exista diferențe de gen în manifestarea interesului pentru activități recreaționale, iar persoanele cu un nivel de școlarizare superior pot obține performanțe crescute față de cele cu un nivel de școlarizare inferior, pe această dimensiune. Bărbații și femeile vor opta pentru activități recreaționale specifice genului. Prin urmare, bărbații vor tinde să opteze pentru activități precum urmărirea unui meci de fotbal cu prietenii, repararea mașinii, sau a altor aparate din gospodărie, iar femeile spre activități precum îngrijitul florilor, lectura sau petrecerea timpului cu prietenele. Datele indică o diferență semnificativă între persoanele necalificate și cele cu calificare de nivel mediu, cele din categoria a doua obținând rezultate ridicate în cadrul acestor tipuri de activități. Tipurile de activități pentru care optează persoanele diferă în funcție de nivelul de calificare în muncă. Astfel, ne așteptăm ca o persoană necalificată să opteze pentru activități ce implică consum mai mic de resurse cognitive (spre exemplu vizionarea unui meci), iar cele cu un nivel de calificare mediu pentru acele activități ce implică un consum mai mare de resurse cognitive. Această afirmație este susținută prin rezultatele obținute în urma analizei statistice pentru diferențe în ceea ce privește nivelul de școlarizare, existând o diferență semnificativă între nivelul superior și cel inferior. Persoanele cu un nivel superior de școlarizare vor opta pentru activități ce implică un consum mai mare de resurse cognitive.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Analiza statistică realizată pentru ceilalți itemi a evidențiat existența unei diferențe ne semnificative între dimensiuni (gospodăria casei și relații apropiate).

În ceea ce privește analiza itemului gospodăria casei s-au obținut diferențe semnificative doar între cele două regiuni (Mediaș și Baia Mare), pe restul dimensiunilor neexistând nicio diferență semnificativă. Deși mediile obținute de bărbați sunt mai mari decât cele obținute de femei, se poate deduce faptul că nu este afectată gospodăria casei în funcție de genul persoanei ce prezintă dizabilitatea. Se poate spune că nivelul de dizabilitate al celor din gospodărie, indiferent de genul acestora, nu afectează activitățile desfășurate în cadrul acesteia. Indiferent de genul persoanei ce prezintă grad de dizabilitate, activitățile din interiorul gospodăriei pot fi preluate, desfășurate în aceeași măsură. De asemenea, conform rezultatelor obținute în urma prelucrărilor statistice activitățile din interiorul gospodăriei nu sunt afectate nici de nivelul de școlarizare și nici de nivelul de calificare în muncă.

În ceea ce privește itemul pentru relații apropiate, rezultatele indică faptul că nu există o diferență semnificativă de gen, precum nici cu nivelul de școlarizare și cel de calificare în muncă.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4.2 Studiu 2. Factorii psihosociali care modelează atitudinea angajatorilor față de angajarea persoanelor cu handicap

4.2.1 Participanți

În studiu au fost incluse 44 de persoane, 24 din Baia Mare (10 unități economice) și 20 din Mediaș (6 unități economice). Participanții au fost incluși în studiu pe bază de voluntariat, participarea fiind încurajată prin oferirea ulterioară a rezultatelor obținute pentru unitatea respectivă la chestionarul aplicat și consultanță în ceea ce privește interpretarea rezultatelor. Toți participanții studiului dețin poziții de management, cu rol în decizii strategice asupra modului de stabilire a politicilor de resurse umane.

4.2.2 Materiale

În vederea evaluării atitudinii angajatorului față de angajarea unor persoane cu dizabilități s-a apelat la construirea unui chestionar. În lipsa unor instrumente consacrate care să prezinte o validitate și o fidelitate ridicată în măsurarea constructului menționat anterior, s-a optat pentru elaborarea unui nou chestionar care să fie centrat pe specificul obiectivelor acestui studiu. Prima etapă a constat în definirea exhaustivă a constructului: atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu dizabilități și analiza instrumentelor relevante în acest context. Pe baza acestora s-a recurs la generarea de itemi care să acopere exhaustiv constructul vizat. Colecția inițială de itemi a fost redusă în urma analizei itemilor de către experți și eliminarea celor care au fost considerați, redundanți, ambigui sau mult prea puțin saturați în constructul vizat spre a fi măsurat. Varianta finală a chestionarului Managementul resurselor umane cu dizabilități (MRUD) prezintă 9 itemi, ce sunt evaluați pe o scală Likert de la 1 la 7, unde 1 este "dezacord total" și 7 este "acord total". Scorul total pe scală se obține prin însumarea scorurilor obținute la fiecare item.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

4.2.3 Procedură

Colectarea datelor pentru chestionarul Managementul resurselor umane cu dizabilități s-a realizat utilizându-se o variantă electronică a acestuia. Atât pentru Baia Mare cât și pentru Mediaș s-au selectat entitățile economice cu peste 50 de angajați, iar pentru acestea s-au identificat adrese de e-mail pe care pot fi contactate. Acele entități economice pentru care nu s-a reușit identificarea unei adrese de e-mail valide au fost eliminate din lista inițială. Chestionarul în varianta electronică a fost trimis către entitățile economice din lista finală cu solicitarea de a-l disemina spre toate persoanele cu atribuții/responsabilități în managementul și conducerea firmei. Ca urmare a numărului redus de răspunsuri primite, după două săptămâni de la prima solicitare, mesajul e-mail a fost retrimis firmelor care nu răspuseseră până la aceea dată.

4.2.4 Rezultate

Asemenea studiului I, analiza statistică a rezultatelor a fost realizată prin utilizarea programului de analiză statistică SPSS ediția 18. Potrivit obiectivului formulat, descrierea factorilor psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu handicap, analiza statistică presupune în primul rând analiză descriptivă precum și elemente de inferență statistică, comparații efectuate pe regiunile pilot ale cercetării. Testele statistice aplicate au fost considerate ca fiind semnificative la pragul de 0.05.

Rezultatele răspunsurilor la primul item al chestionarului, *"În organizația noastră există posturi care ar putea fi ocupate de persoane cu dizabilități"*, obținute pe cele două regiuni, sunt prezentate în tabelul 4.26.

Tabel 4.26. Diferența de medii pe regiuni pilot la itemul *"În organizația noastră există posturi care ar putea fi ocupate de persoane cu dizabilități"* (N=44)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	5.33	1.834
Medias	3.20	2.093

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

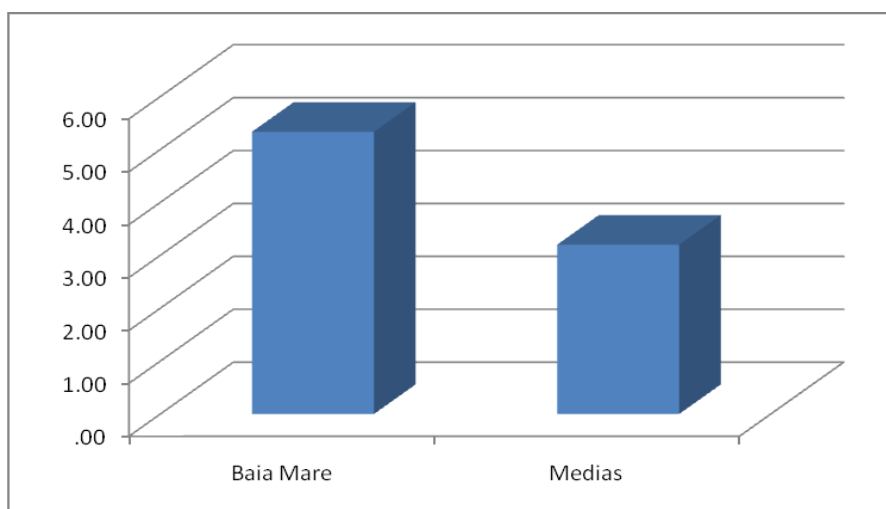
Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Centrele pilot ale studiului diferă în ceea ce privește modul de structurare a organigramei și încărcarea postului, astfel încât unitățile din Baia Mare oferă mai multe posturi ce pot fi ocupate de persoane cu dizabilități, față de unitățile din Medias. Comparația statistică indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=3.6$, $p<0.05$ (vezi graficul 2.20).

Grafic. 4.20 Diferențe în ceea ce privește existența posturilor ce pot fi ocupate de persoane cu dizabilități în cele două centre pilot ale studiului

Rezultatele răspunsurilor la itemul "Persoanele cu dizabilități s-ar putea integra ușor în colectivul organizației", obținute pe cele două regiuni, sunt prezentate în tabelul 2.27.

Tabel 4.27. Diferența de medii pe regiuni pilot la itemul "Persoanele cu dizabilități s-ar putea integra ușor în colectivul organizației" (N=44)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	5.20	1.642
Medias	3.60	1.667

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

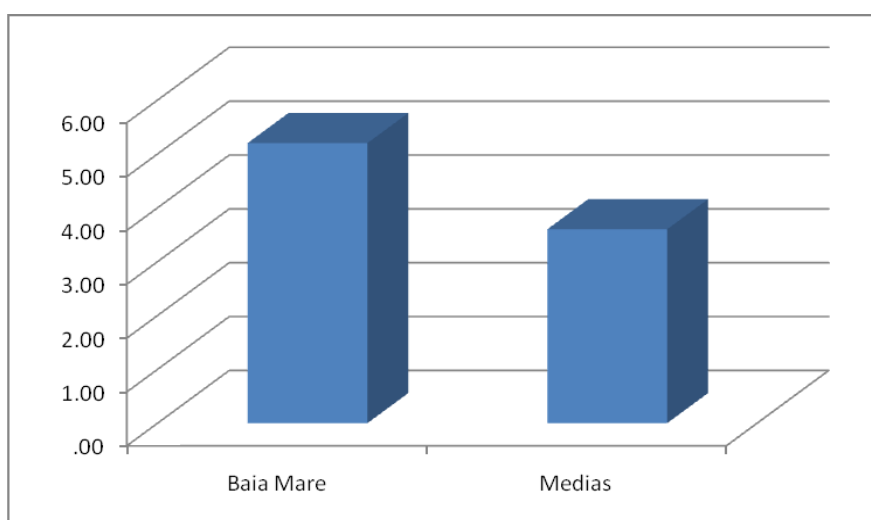
Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Centrele pilot ale studiului diferă în ceea ce privește modul de structurare a organigramei și încărcarea postului, astfel încât unitățile din Baia Mare oferă mai multe posturi ce pot fi ocupați de persoane cu dizabilități, față de unitățile din Mediaș. Comparația statistică indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=3.06$, $p<0.05$ (vezi graficul 2.21).

Grafic. 4.21 Diferențele existente în ceea ce privește integrarea persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

Cele două regiuni pilot nu diferă în ceea ce privește politica de angajare a firmelor, unitățile din Baia Mare neîncurajând angajarea persoanelor cu dizabilități în mai mare măsură decât unitățile din Mediaș (vezi tabelul 4.28).

Tabel 4.28. Diferența de medii pe regiuni pilot la itemul "Politica de angajare a firmei încurajează angajarea persoanelor cu dizabilități" (N=44)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	3.5	0.89
Mediaș	3.6	1.9

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIROSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

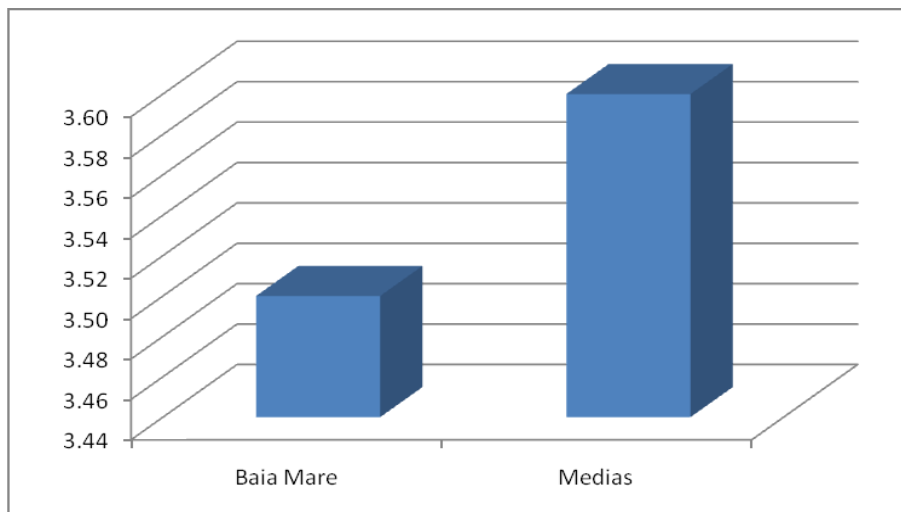
Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Comparația statistică nu indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=0.193$, $p>0.05$ (vezi graficul 4.22).

Grafic. 4.22 Diferențele existente în ceea ce privește încurajarea angajării persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

Unitățile din Baia Mare și Mediaș diferă în ceea ce privește numărul de persoane cu dizabilități care sunt sau au fost angajate în firmele din cele două regiuni pilot (vezi tabelul 4.29).

Tabel 4.29. Diferența de medii pe regiuni pilot la itemul "Organizația noastră are/a avut angajate persoane cu dizabilități" (N=44)

Localitate	Medie	Abateri Standard
Baia Mare	7.00	1.240
Medias	4.40	2.873

Astfel, în Baia Mare firmele au mai mulți angajați cu dizabilități decât cele din Mediaș. Comparația statistică indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=3.610$, $p<0.05$ (vezi graficul 4.23).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

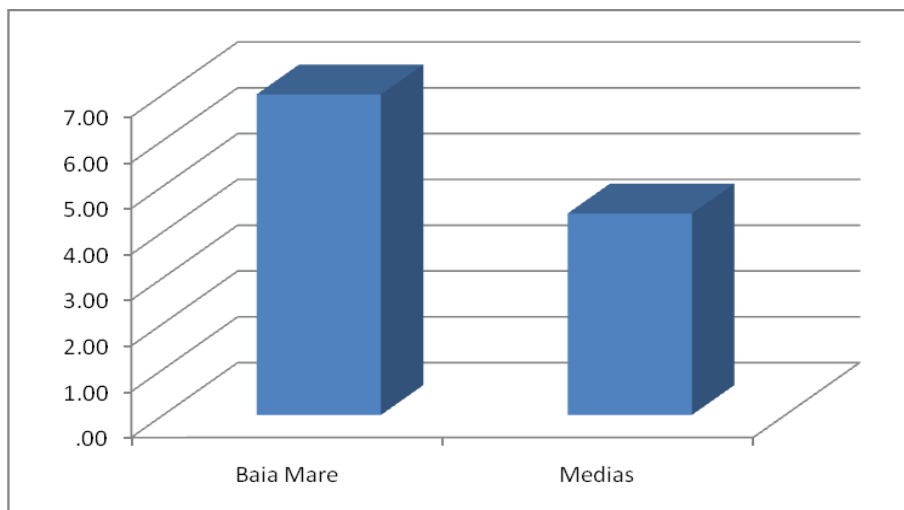
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic.4.23 Diferențele existente în ceea ce privește precedentele în angajarea persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

Centrele pilot ale studiului nu diferă în ceea ce privește standardele impuse angajaților cu dizabilități pentru a face față unui post în organizație (vezi tabelul 4.30).

Tabel 4.30. Diferența de medii pe regiuni pilota la itemul " *Având în vedere standardele organizației, o persoană cu dizabilități ar face cu greu față cerințelor unui job*" (N=44)

Localitate	Abatere Standard	
	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	4.25	0.939
Medias	4.20	0.935

Astfel, atât în Baia Mare, cât și în Mediaș respondenții consideră în aproximativ aceeași măsură că un angajat cu dizabilități ar face cu greu față standardelor impuse de organizație. Compararea statistică nu indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=0.77$, $p>0.05$ (vezi graficul 4.24).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

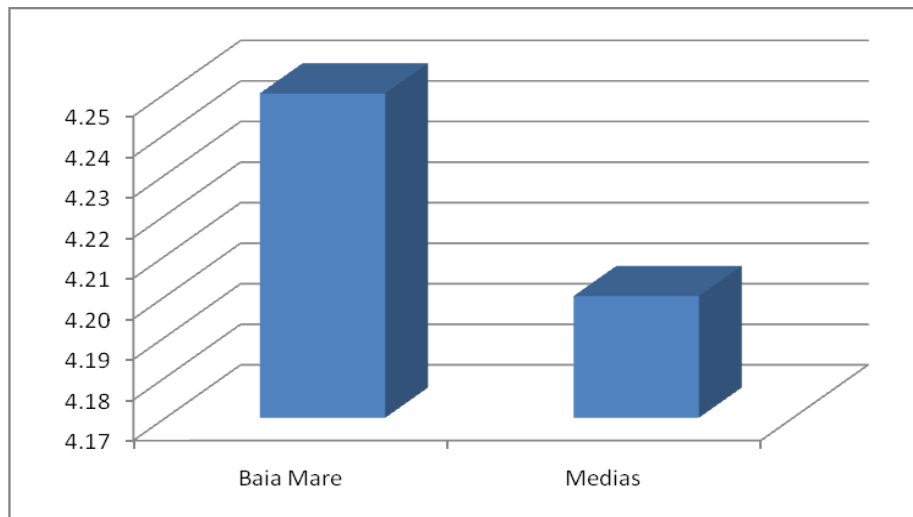
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic.4.24 Diferențele existente în ceea ce privește standardele neajustate la nevoile persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

În ceea ce privește itemul referitor la opinia managerilor cu privire la gradul de dificultate a interacțiunii cu persoanele cu dizabilități, nu există diferențe între cele două regiuni pilot ale studiului (vezi tabelul 4.31).

Tabel 4.31. Diferența de medii pe regiuni pilota la itemul " *Interacțiunea cu persoane cu dizabilități este în general mai dificilă, din cauza reactivității lor emoționale* " (N=44)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	5.00	1.265
Medias	5.20	1.196

Comparația statistică nu indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=0.486$, $p>0.05$ (vezi graficul 4.25).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

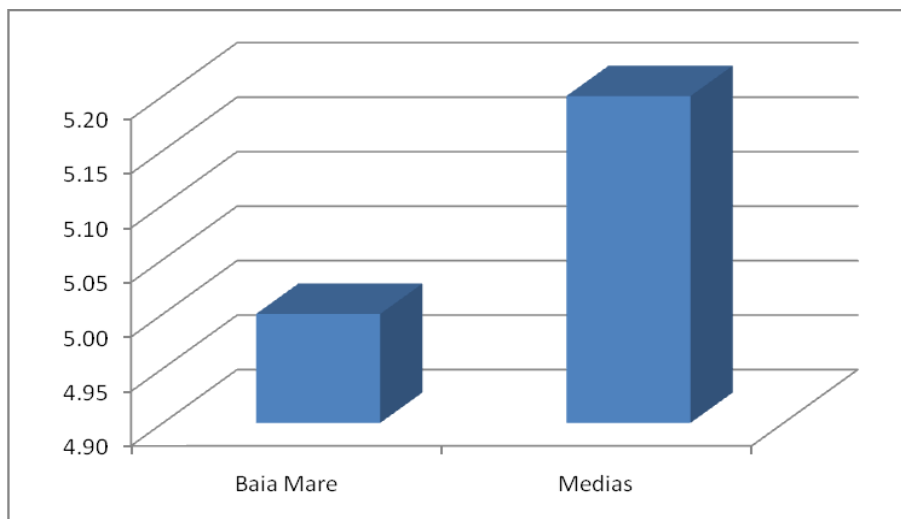
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic. 4.25 Diferențele existente în ceea ce privește dificultatea percepută a interacțiunii cu persoanele cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

Rezultatele analizei itemului cu privire la măsura în care persoanele cu dizabilități pot efectua sarcinile aferente unui post, la fel de bine ca și angajații fără dizabilități, indică diferențe semnificative între cele două eșantioane (vezi tabelul 4.32).

Tabel 4.32. Diferența de medii pe regiuni pilota la itemul " *Persoanele cu dizabilități pot îndeplini sarcinile aferente postului la fel de bine ca și un angajat fără dizabilități*" (N=44)

Localitate	Abateri	
	Medie	Standard
Baia Mare	4.80	2.37
Medias	3.20	1.90

Din comparația statistică a mediilor celor două eșantioane rezultă, $t(42)=2.396$, $p<0.05$, că managerii din firmele din Baia Mare consideră în mai mare măsură că afirmația formulată este adevărată, față de cei din unitățile economice din Mediaș (vezi graficul 4.26).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

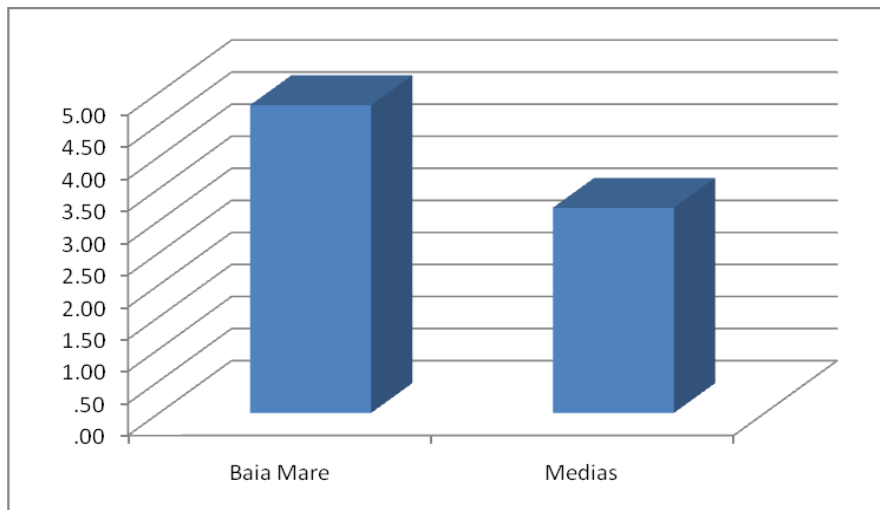
Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic. 4.26 Diferențele existente în ceea ce privește eficiența persoanelor cu dizabilități ca și forță de muncă în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

În ceea ce privește itemul referitor la opinia managerilor cu privire la gradul de dificultate a interacțiunii cu persoanele cu dizabilități, nu există diferențe între cele două regiuni pilot ale studiului (vezi tabelul 4.33).

Tabel 4.33. Diferența de medii pe regiuni pilota la itemul *"În organizația noastră s-a pus problema introducerii unei politici care să favorizeze angajarea persoanelor cu dizabilități"* (N=44)

Localitate	Medie	Abatere Standard
Baia Mare	3.40	2.39
Medias	3.20	1.76

Comparația statistică nu indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=0.301$, $p>0.05$ (vezi graficul 4.27).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

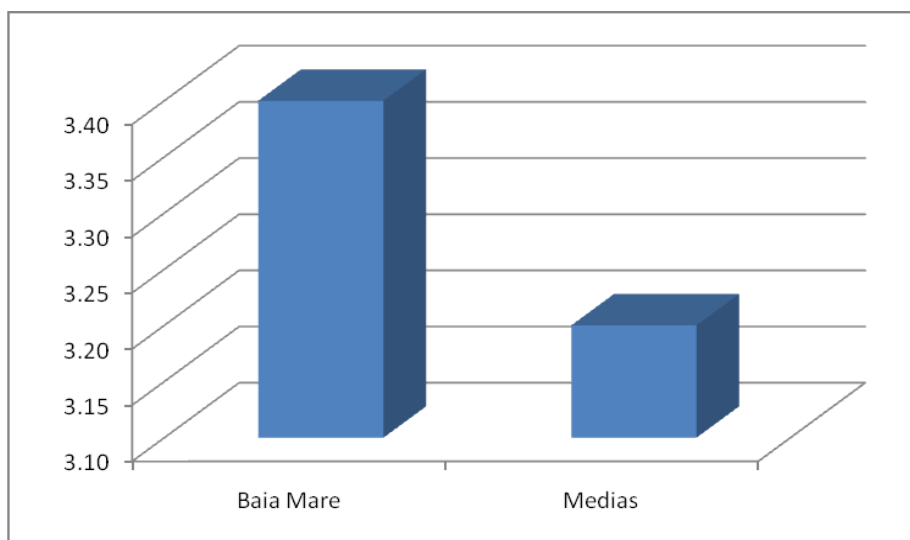
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic 4.27 Diferențele existente în ceea ce privește politicile de favorizare a angajării persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

Răspunsurile la ultimul item referitor la opinia managerilor cu privire la posibilitatea ajustării mediului de lucru pentru a se plia pe nevoile persoanelor cu dizabilități, nu există diferențe între cele două regiuni pilot ale studiului (vezi tabelul 4.34).

Tabel 4.34. Diferența de medii pe regiuni pilota la itemul *"În organizația noastră s-a discutat posibilitatea ajustării mediului de lucru pentru a se plia pe nevoile persoanelor cu dizabilități"* (N=44)

Localitate	Abatere Standard	
	Medie	Standard
Baia Mare	2.60	2.39
Medias	3.40	1.90

Comparația statistică nu indică prezența unei diferențe semnificative, valoarea calculată a testului $t(42)=1.171$, $p>0.05$ (vezi graficul 4.28).

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

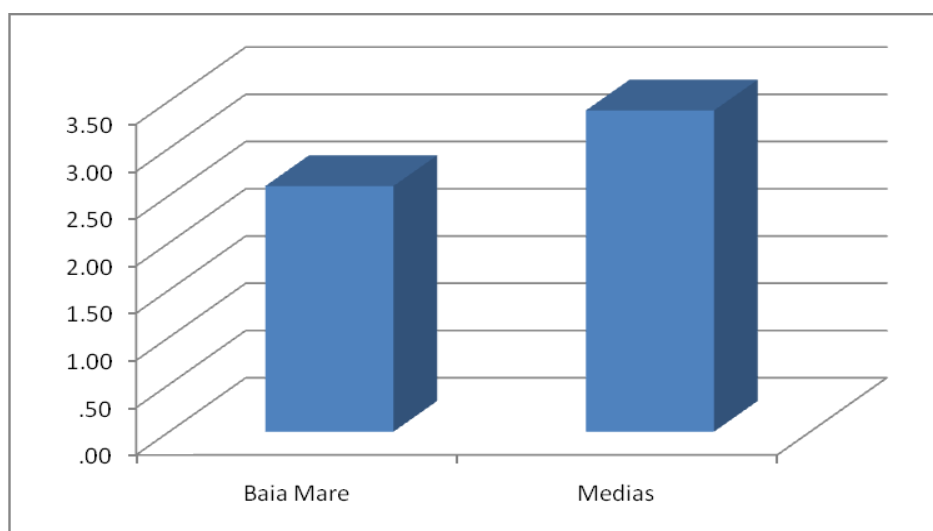
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Grafic.4.28 Diferențele existente în ceea ce privește ajustarea mediului la nevoile persoanelor cu dizabilități în organizație pentru cele două centre pilot ale studiului

4.2.5 Discuții și concluzii

Integrarea persoanelor cu dizabilități în societate și în mediul organizațional reprezintă un interes major ce a dovedit a avea beneficii semnificative atât pentru angajatori, cât și pentru angajați. Aceste persoane experiențiază dificultăți de agajare la baza cărora stau diferite cauze, precum autostigma sau lipsa de încredere în sine, stigmatizarea din partea celorlalți și refuzul de a participa la integrare.

În cazul stigantizării, stigmatizatului i se refuză individualitatea și toate celelalte trăsături normale, ce sunt privite ca nerelevante. Nu este vorba doar despre o evaluare cognitivă, exprimată printr-un set de atitudini sociale depreciative, ci, cel mai adesea, despre acțiunea efectivă împotriva celuilalt, care trebuie adus la ordine și făcut conștient că se cuvine să stea la locul său, cât mai departe simbolic de al nostru. Gradul stigantizării depinde de o varietate de factori, incluzând caracteristicile supervisorului (de exemplu, personalitate, contacte anterioare cu persoane cu dizabilități), angajaților cu dizabilități (de exemplu, natura dizabilității,

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

performanța anterioară) și cele organizaționale (de exemplu, regulamente și proceduri, tehnologie).

Autostigma este un proces de evaluare internă prin care oamenii se judecă pe ei înșiși. Această judecată poate fi un rezultat al mesajelor primite de la normele societale dar individul este cel care își creează judecata față de sine. Această judecată descrește stima de sine pe măsură ce o persoană îi spune celui care se judecă, că nu se potrivește sau nu este suficient de bun pentru a îndeplini expectanțele impuse de alții din mediul în care trăiește.

Cercetarea prezentată a pornit de la următorul obiectiv: descrierea factorilor psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu handicap. Pentru realizarea celor propuse au fost efectuate două studii, în două localități pilot ale proiectului: Baia Mare și Mediaș.

În studiu au fost incluse 44 de persoane, 24 din Baia Mare (10 unități economice) și 20 din Mediaș (6 unități economice). Participanții au fost incluși în studiu pe bază de voluntariat, participarea fiind încurajată prin oferirea ulterioară a rezultatelor obținute pentru unitatea respectivă la chestionarul aplicat și consultanță în ceea ce privește interpretarea rezultatelor. Toți participanții studiului dețin poziții de management, cu rol în decizii strategice asupra modului de stabilire a politicilor de resurse umane.

Rezultatele studiului doi au evidențiat factorii psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu dizabilități. Din cei 9 itemi ai chestionarului de management al resurselor umane cu dizabilități, doar la 4 s-au observat diferențe semnificative între cele două regiuni- Baia Mare și Mediaș.

În ceea ce privește itemul *„În organizația noastră există posturi care ar putea fi ocupate de persoane cu dizabilități”*, s-a observat prezența unei diferențe semnificative între cele două regiuni. Acest rezultat pune în evidență faptul că unitățile economice din Baia Mare oferă mai multe posturi ce pot fi ocupate de persoanele cu dizabilități. Populația din Baia Mare este mai numeroasă decât cea din Mediaș. Acest aspect poate atrage după sine, pe lângă o diversitate

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

mai mare, mai multe oportunități de angajare. Mai mult, spre deosebire de Mediaș, Baia Mare este reședință de județ, astfel încât numărul de unități active cu profile diferite este mai mare.

De asemenea, un factor important în ceea ce privește posibilitățile de angajare îl reprezintă dezvoltarea economică a regiunii Baia Mare. Un alt aspect relevant îl constituie atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu dizabilități, putând să deducem că în Baia Mare se acordă o atenție mai mare persoanelor cu dizabilități.

Rezultatele itemului *„Persoanele cu dizabilități s-ar putea integra ușor în colectivul organizației”* evidențiază prezența unei diferențe semnificative între cele două regiuni, punând în evidență faptul că în regiunea Baia Mare unitățile economice oferă mai multe posturi ce pot fi ocupate de persoane cu dizabilități, față de Mediaș. Poate fi subliniat faptul că politica la nivelul organizației este foarte importantă în ceea ce privește integrarea persoanelor cu dizabilități.

Legat tot de politica organizațiilor și de atitudinea angajatorului față de persoanele cu handicap, la nivelul regiunii Baia Mare se așteaptă o atitudine pozitivă față de integrarea acestora în câmpul muncii. Rezultatele obținute la itemul *„Persoanele cu dizabilități pot îndeplini sarcinile aferente postului la fel de bine ca și un angajat fără dizabilități”* subliniază prezența unei diferențe semnificative între cele două regiuni, cu o evidențiere a faptului că managerii din Baia Mare într-o mai mare măsură consideră această afirmație ca fiind adevărată.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

5. Discuții finale și recomandări

Subiectul integrării profesionale a persoanelor cu dizabilități reprezintă un real interes pentru angajatori și are un impact semnificativ asupra angajaților. Acest interes crescut are la bază rezultatele unor serii de studii din literatură de specialitate, care evidențiază faptul că persoanele cu dizabilități au o productivitate egală sau uneori, mai bună decât a colegilor fără dizabilități, au un impact pozitiv asupra climatului de la locul de muncă și de asemenea, respectă programul de muncă mai adesea decât ceilalți angajați. Însă în procesul de integrare a persoanelor cu dizabilități se interpun însă o serie de variabile, precum stigmatizarea socială, autostigma, sau percepția distorsionată asupra persoanelor cu dizabilități. Cu toate acestea, cercetările privind atitudinile publice față de persoanele cu dizabilități au concluzionat că populația generală declară atitudini favorabile față de aceste persoane, dar manifestă adesea atitudini neverbalizate de respingere a acestora (Daruwalla, 1999). Atitudinile față de persoanele cu dizabilități sunt manifestate sub diferite forme, reprezentând bariere în realizarea deplină a potențialului uman.

Cercetarea prezentată a pornit de la două obiective majore, i) identificarea factorilor psihosociali care determină gradul de pregătire pentru reinserție în muncă a persoanelor cu dizabilități și ii) descrierea factorilor psihosociali care modelează atitudinea angajatorului față de angajarea persoanelor cu handicap. Pentru realizarea celor propuse au fost efectuate două studii, în două localități pilot ale proiectului: Baia Mare și Mediaș.

În ceea ce privește pregătirea pentru reinserție a persoanelor cu dizabilități, nu există diferențe semnificative pe majoritatea dimensiunilor vizate în ceea ce privește genul, un factor semnificativ este însă nivelul de școlarizare. Dar odată inserată pe un post adecvat pregătirii sale, o persoană cu dizabilități va face față cu succes, indiferent de natura dizabilității. Astfel, dacă angajarea se realizează corespunzător abilităților persoanei, dizabilitatea nu va reprezenta un impediment în realizarea sarcinilor de serviciu.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Având în vedere rezultatele obținute în cadrul celui de-al doilea studiu, firmele din regiunea Baia Mare par a fi în mai mare măsură deschise angajării persoanelor cu dizabilități, comparativ cu unitățile din regiunea Mediaș. Rezultatele obținute la scala MRUD arată faptul că atât managerii din zona Baia Mare, cât și cei din regiunea Mediaș manifestă o atitudine pozitivă față de persoanele cu dizabilitate, însă testele de semnificație au scos în evidență faptul că în regiunea Baia Mare angajatorii privesc cu mai mare interes integrarea persoanelor cu dizabilități în organizații. Acest lucru poate însemna că în regiuni cu un număr mai mare de firme și cu o populație mai diversă se angajează mai multe persoane cu dizabilități, managerii considerând că acestea pot face cu succes față cerințelor impuse. Pornind de la aceste rezultate și integrând rezultatele altor cercetări în domeniu, este de preferat ca managerii firmelor să fie atât informați cu privire la beneficiile angajării unei persoane cu dizabilități, cât și susținuți în acest demers de ceilalți angajați ai firmei. Așadar, contribuția la societate a persoanelor cu dizabilități poate fi maximă, dacă reinsertia în câmpul muncii se realizează adecvat și dacă angajatorul susține și oferă posibilitatea ocupării posturilor de către angajați cu dizabilități.

Ca și direcții viitoare de cercetare, propunem realizarea unei evaluări a stării de bine a persoanelor cu dizabilități angajate în diferite organizații. Conform literaturii de specialitate, angajarea persoanelor cu dizabilități contribuie la creșterea stimei de sine a acestora, precum și a stării de bine. Toate aceste cercetări au fost realizate în culturi diferite, astfel se recomandă realizarea unui studiu și pe populația din România. De asemenea, este importantă extinderea analizei realizate în cadrul acestui studiu și pe alte regiuni din România.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

6. Bibliografie

- Arnold, M., Vollintine, H., & Waldrop, W. (2003). An overview of benefits of supported competitive employment for persons with disabilities. *Education*, 114, 4, 631-635.
- Articolul 5, punctul 5 din Parlamentul României (2006). Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1 din 03/01/2008.
- Baldwin, M. L. & Johnson, W. (2000). Labor Market Discrimination against men with disabilities in the zear of the ADA. *Southern Economic Journal*, 66(3), 548-566.
- Barth, F. (1995), .Les groupes ethniques et leur frontières., în F. Barth, Théories de l.ethnicité, PUF, Paris.
- Berger, P.L., Luckmann, T. (1966/1999), Construirea socială a realității, Univers, București.
- Boncu, P. (1999), Psihologie și societate, Erola, Iași.
- Burkhead, J. & Wilson, L. M. (1995). The family as a developmental system: Impact on the career development of individuals with disabilities. *Journal of Career Development*, 21, 3, 187-199.
- Chelcea, S. (1994), Personalitate și societate în tranziție, Editura Știință și Tehnică SA, București.
- Collela, A., DeNisi, A. S., & Varma, A. (1997). Appraising the performance of employees with disabilities: A review and model. *Human Resource Management Review*, 7, 1, 27-53.
- Colorez, A. & Geist, G. O. (1987). Rehabilitation vs. General employers attitudes toward hiring disabled persons. *Journal of Rehabilitation*, 44-47.
- Comisia Comunității Europene (1981). The social integration of disabled people- A framework for the developmenr of community action. Bruxelles.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

- Corrigan, P. W. & Watson, A. C. (2002). Understanding the impact of stigma on people with mental illness. University of Chicago Center for Psychiatric Rehabilitation and Chicago Consortium, 16-20.
- Daruwalla, P. & Darcy, S. (2005). Personal and societal attitudes to disability. *Annals of Tourism Research*, 32, 3, 549-570.
- Diversity Council Australia (2005). Employing people with disabilities: A guide for managers and supervisors. *Diversity Matters*, 43, August, 1-6.
- Drake, R. E., Becker, D. R., Clark, R. E., & Mueser, K. T. (1999). Research on the individual placement and support model of supported employment. *Psychiatric Quarterly*, 70, 4, 289-300.
- Fabian, E. (1992). Longitudinal outcomes in supported employment: A survival analysis. *Rehabilitaion Psychology*, 37, 1, 23-35.
- Gavriliuc, A. (2006). De la relațiile interpersonale la comunicarea socială. Psihologia socială și stadiile progresive ale articularii sinelui. Ed. Ploiom, București
- Ghergut, A. (2005). *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*. Iași: Polirom.
- Goffman, E. (1955/1967), *Interaction ritual: Essays on face-to-face behavior*, Pantheon Books, Random House, Inc., New York.
- Goffman, E. (1956/2001), *The nature of social life.*, în C. Lemert, A. Branaman (eds.), *The Goffman reader* (pp. 95-146), Blackwell Publishers, Inc., Malden, MA.
- Goffman, E. (1969/1992), *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*, Penguin Books, Londra.
- Hernandez, B., Keys, C., Balcazar, F. (2000) Employer Attitudes toward Workers with Disabilities and Their ADA Employment Rights: A Literature Review, *The Journal of Rehabilitation*, Vol. 66, 2000.
- Iluț, P. (2004), *Valori, atitudini și comportamente sociale. Teme actuale de psihosociologie*, Polirom, Iași.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
DIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

- Johnson, W. G. & Lambrinos, J. (1987). The effect of prejudice on the wages of disabled workers. *Policy Studies Journal*, 13, 3, 571-590.
- Jones, G. E. (1997). Advancement opportunity issues for persons with disabilities. *Human Resources Management Review*, 7, 1, 55-76.
- Lipiansky, E.-M. (1986), .Identité, communication et rencontres inter-culturelles., Cahiers de Sociologie Economique et Culturelle (Ethnopsychologie),
- Lipiansky, E.-M. (1991), L.identité française, Editions de l'Espace Européen, La Garenne-Colombes.
- Louvet, E., Rohmer, O., & Dubois, N. (2009). Social judgment of people with disability in the workplace. How to make a good impression to employers. *Swiss Journal of Psychology*, 68, 3, 153-159.
- Louvet, E., Rohmer, O., & Dubois, N. (2009). Social judgment of people with disability in the workplace. How to make a good impression to employers. *Swiss Journal of Psychology*, 68, 3, 153-159.
- Manea, L. (2008). *Asistența socială a persoanelor cu handicap*. București.
- Overton, S. L. & Medina, S. L. (2008). The stigma of mental illness. *Journal of Counseling & Development*, 86, 143-151.
- Pallisera, M., Vilà, M., & Valls, J. (2003). The current situation of supported employment in Spain: analysis and perspectives based on the perception of professionals. *Disability & Society*, 18, 6, 797-810.
- Reitman, D., Drabman, R. S., Speaks, L. V., Burkley, S., & Rhode, P. C. (1999). Problem social behavior in the workplace: An Analysis of social behavior problems in a supported employment setting. *Research in Developmental Disabilities*, 20, 3, 215-228.
- Ren, L. N., Paezold, R. L., & Colella, A. (2008). A meta-analysis of experimental studies on the effects of disability on human resource judgements. *Human Resource Management Review*, 18, 191-203.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**
Axa prioritară 6 "Promovarea incluziunii sociale"

Domeniul major de intervenție 6.2. "Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

- Rillotta, F. & Nettelbeck, T. (2007). Effects of an awareness program on attitudes of students without an intellectual disability towards persons with an intellectual disability. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 32, 1, 19-27.
- Robinson, J. E. (2000). Acces to employment for people with disabilities: findings of a consumer-led project. *Disability and Rehabilitation*, 22, 5, 246-253.
- Roush, S. E. (1986). Health professionals as contributors to attitudes toward persons with disabilities. A special communication. *Physical Therapy*, 66, 10, 1551-1554.
- Ryan, S. (2006). It takes two to tango... but what if one can't dance and the other doesn't want to: a response to van de Ven et al. . *Disability & Society*, 21, 1, 91-92.
- Schneider, J. (2003). Is supported employment cost effective? A review. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 7, 145-156.
- Schwartz, C. & Armony-Sivan, R. (2001). Students' attitudes to the inclusion of people with disabilities in the community. *Disability & Society*, 16, 3, 403-413.
- Shima, I., Zólyomi, E., & Zaidi, A. (2008). The labour market situation of people with disabilities in EU 25. *Policy Brief February*, 1, 1-18.
- Stephens, D. L., Collins, M. D., & Dodder, R. (2005). A longitudinal study of employment and skill acquisition among individuals with developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 26, 469-486.
- Stone, D. L., & Colella, A. (1996). A model of factors affecting the treatment of disabled individuals in organizations. *Academy of Management Review*, 21, 352-401.
- Sunoo, B. P. (2001). Recruiting and staffing. Accommodating workers with disabilities. *Workforce*, 86-93.
- Tice, C. (1994). A community's response to supported employment: Implications for social work practice. *Social Work*, 39, 6, 728-736.
- Unger, D. D. (2000). Workplace supports: A view from employees who have hired supported employees. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 14, 3, 157-179.

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
OIRPOSDRU NORD-VEST

Asociația Profesională
Neguvernamentală
de Asistență Socială

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013**

Axa prioritară 6 **"Promovarea incluziunii sociale"**

Domeniul major de intervenție 6.2. **"Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii"**

Titlul proiectului: **Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități**

Contract nr. **POSDRU / 96 / 6.2 / S / 54702**

ID54702

Van de Ven, L., Post, M., de Witte, L., & van den Heuvel, W. (2005). It takes two to tango: the integration of people with disabilities into society. *Disability & Society*, 20, 3, 311-329.

Vilà, M., Pallisera, M., & Fullana, J. (2007). Work integration of people with disabilities in the regular labour market: What can we do to improve thses processes? *Journal of Intellectual & Developmental Disabilities*, 32(1), 10-18.

Wong, K. K., Chiu, R., Tang, B., Mak, D., Liu, J., & Chiu, S., N. (2008). A randomized controlled trial of a supported employment program for persons with long-term mental illness in Hong Kong. *Psychiatric Services*, 59, 84-90.

Titlul programului: Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Titlul proiectului: Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități

Editor: Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC

Data publicării: Aprilie 2012

„Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția Uniunii Europene sau a Guvernului României”

Nu fi **GRI**, când poți fi **VERDE** ! Printați doar când este absolut necesar !